opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
MAJER FOLKSBLAT

פּרייז 15 גראָשען

היינט 8 זייטען

פּייער פאָלקסבלאַט

№ 203 | Łódź, Sroda, 29 sierpnia 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, יח אלול תרצ״ד | № 203

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

פאַר א שלום אין ציוניזם

דער 11-טער ציוניסטישער צוזאַמענפאָהר דעבאַטירט די פראַגע וועגען שלום

פּאַריזאַ, 23. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספּאָנדענט). די זיצונג האָט געדויערט מאָנטאָג אַ גאַנצע נאַכט. דער ערשטער האָט גערעדט ד״ר גאָטליב, וועלכער איז נאָר וואָס צוריקגעקומען פון קראָקאָווער צוזאַמענפאָהר. ד״ר גאָטליב האָט אויס־געפיהרט אַז היות ווי די לינקע האָבען די העגע־מאָניע אין ציוניזם טראָגען זיי נישט די אחריות פאַר די יודישע אַרבייט. די טראַגעדיע בעשטעהט דעריין וואָס די אַלגעמיינע ציוניסטען זענען אין דער מינ־דערהייט, מ׳דאַרף נישט פיהרען דעם קאַמף מיט קראָקאָ, נאָר געפינען דעם וועג פון אייניגקייט וואָס וואָלט געקענט ראַטעווען די בעוועגונג.

ד״ר הינדעס האָט אויך גערופען צו איינהייט.

ד״ר ברוידע האָט אָנגעגעבען די סיבות, וועלכע האָבען איהם בעוואויגען צו רעזיגנירען פון צ.ק. ד״ר ברוידע האַלט אַז ביי אַזאַ צושפּליטערונג איז איהם געווען אוממעגליך מיטצואַרבייטען, ער פאָדערט אַ סוף צו מאַכען צו די קאַמפּען.

ס׳האָט נאָך גערעדט ד״ר שיפּער, ד״ר ראָזענבלאַט, שאַפּירא (לאָדז), א. אַנד.

גלייכצייטיג מיט דער גענעראַל־דעבאַטע האָט זיך הינטער די קוליסען געפיהרט אַ העפטיגער קאַמף וועגען בעזעצען די קאָמיסיעס, בעזונדערס די פערמאַנענץ־קאָמיסיע, פאַרטאָגס איז געקומען צו אַ הסכם וועגען דעם צוזאַמענשטעל פון די קאָמיסיעס.

פון לאָדז זענען אין די קאָמיסיעס געוועהלט געוואָרען: פּערמאַנענץ־קאָמיסיע לאַוניק יאָעל, מאַג. בראַווערמאַן, פּאַצאַנאָווסקי און שאַפּירא.

עליה־קאָמיסיע: קאַצבערג, דאָזאָר רומקאָווסקי און טעמפּעלהאָף.

הכשרה און יוגענד־קאָמיסיע: ריינגאַרט.

ארץ־ישראל און ווירטשאַפטס - קאָמיסיע — פּראַמער.

קרנות — לעווי און גרינבערג.

וואַרשע, 28. (טעלעפאָניש). היינט דיע־סטאָג אַ גאַנצען טאָג איז געפיהרט געוואָרען די ווייטערדיגע דעבאַטע איבער די בעריכטען און רעפעראַטען, אַלע רעדנער האָבען גערופען צו מאַכען אַ סוף צו די קאַמפּען אין ציוניזם.

שאַרפע פאָרוואורפען האָט מען געהערט פאַר דעם עליה־דעפּאַרט, פיל דעלעגאַטען האָבען פאָר־געוואָרפען אַז די סערטיפיקאַטען זענען נישט גע־רעכט פערטיילט געוואָרען, די פּראָווינצער דעלעגאַ־טען האָבען געפאָדערט אַז דער ביזאַצטיגער אופן פון פערטיילען די סערטיפיקאַטען זאָל געענדערט ווערען. יעדע שטאָט זאָל בעקומען צו עטליכע סער־טיפיקאַטען פון יעדען שעדיול.

אין מיטען דער דעבאַטע האָט דער פאָרזיצער ד״ר ראָזענהעק מספיד געווען דעם פערשטאָרבע־נעם רעדאַקטאָר פון „באָזי דזשענניק“ ד״ר וו. בערקעלהאַמער.

אין דערוועלבער צייט, ווען ס׳איז געפיהרט גע־וואָרען די גענעראַל־דעבאַטע איבער פּלענום זענען אין די קאָמיסיעס געהאַלטען געוואָרען רעפעראַטען דורך די ה״ה קירשענבוים, בלאָך, קאַמינער, קאָ־לאָדני, פּאָלאַקעוויטש, און אַנד. 4 אַ זייגער איז ערקלערט געוואָרען אַ הפסקה, קיין אָוועגד־זיצונג האָט נישט געזאָלט פאָרקומען, ווייל די דעלעגאַטען האָבען געוואָלט געהען אויף דער ערשטער פאָר־שטעלונג פון העברעאישען טעאַטער „אהל“, די פאָרשטעלונג איז אָבער אָפּגערופען געוואָרען צוליב דעם וואָס די דעקאָראַציעס זענען נישט אָנגעקומען.

6 אַ זייגער האָט זיך ווידער געעפענט די אָוועגד־זיצונג פון צוזאַמענפאָהר, ס׳ווערט געפיהרט אַ שאַרפע דיסקוסיע וועלכע האָט נאָך געדויערט אַ גאַנצע נאַכט.

גלייכצייטיג ווערען געפיהרט אונטערהאַנדלונגען וועגען אַ שלום־רעזאָלוציע און וועגען צוזאַמענ־שטעלען דעם ביוראָ צ.ק.

נייע געשעהענישע אין עסטרייך

צוזאַמענשטויס פון פּאָליציי און היימווער

ווין, 28 (ספּ. טעל.)

א גרויסע פּאָליציי־אָפּטיילונג האָט היינט אדורכגעפיהרט רעוויזיעס אין די קאַשארען פון דער היימווער אין פלאָריסדאָרף. א רייהע היימ־ווער מיטגלידער זענען ארעסטירט געוואָרען. בעת די רעוויזיעס איז געקומען צו א צוזאמענשטויס מיט דער פּאָליציי, וועלכע האָט מיט א שעה שפּע־טער בעהערשט די לאַגע.

די פראַנצויזישע צייטונג פערשפּרייט ווייטער פאַנטאַזיעס

וועגען אַ כלומרשטען דייטש=פּוילישען אָפּמאַך

פּאַריז, 28 (ספּ. טעל.)

„עקאָ דע פּאַרי“ בעשטעטיגט ווייטער, אז עס עקזיסטירט א געהיימער אָפּמאַך צווישען פּוי־לען און דייטשלאַנד, לויט דער דאָזיגער צייטונג האָט דער אָפּמאַך פאָלגענדע פּונקטען: דייטשלאַנד וועט העלפען צו א שלום פון פּוילען מיט ליטע און פּוילען וועט בעקומען קליימעדא (מעמעל) דייטשלאַנד וועט שטיצען פּוילענס פּאָליטיק בנוגע ליטע. אין טאָג ווען ס׳וועט צושטאַנד קומען די פּויליש-ליטווישע אוניע וועט פּוילען זיך אָפּזאָגען פון קאָרידאָר און פון גדיניע און וועט זיך נישט אקעגענשטעלען דעם פעראייניגען פון דאַנציג מיט דייטשלאַנד.

ווייטער, שרייבט די צייטונג, אַז אין אָפּמאַך געפינט זיך אויך א קלאַוזעל, אַז פּוילען וועט צו־שטעלען לעבענסמיטעל דייטשלאַנד אין פאַל ווען די דייטשען וועלען פיהרען א מלחמה מיט אַנגלַ־דער מלוכה

ברית-החייל׳ניקעס בעפאַלען די ציוניסטישע קאָנפערענץ

וואַרשאַ, 28. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספּאָנדענט).

היינט האַלב צוועי ביינאַכט האָט אַ גרופּע פון 50 „ברית־החייל׳ניקעס“ מיט מעסערס אין די הענט בעפאַלען די ציוניסטישע קאָנפערענץ אין יודישען אַקאַדעמישען הויז. זיי האָבען זיך געוואָלט אַריינ־רייסען אויף דער קאָנפערענץ, ס׳איז ענטשטאַנען אַ קאַמף מיט די אָרדנערס. עטליכע אָרדנערס זענען פערוואונדעט געוואָרען ס׳איז אַלאַרמירט געוואָרען די פּאָליצײ. זעהענדיג פּאָליצײ זענען די אָנפאַלער אַנטלאָפען.

עס איז באַלד אַרויסגערופען געוואָרען דער קאָמענדאַנט פון „ברית־החייל“ און מען האָט איהם ערקלערט אַז ער איז פעראַנטוואָרטליך פאַר די גע־שעהענישען. אויף די אַנוועזענדע פון דער ציוניסטי־שער קאָנפערענץ האָט דער אָנפאַל געמאַכט אַנ׳־ערשיטערטען איינדרוק.

די קאָנפערענץ ווערט ווייטער פאָרטגעזעצט און וועט זיך פערענדיגען ערשט פאַרטאָגס.

אין צ.ק. וועט וואַהרשיינליך געוועהלט ווערען ד״ר גאָטליבס גרופּע.

דער קאָמיטעט פון דער סינאַגאָגע אויף אל. קאָשציושקי

מאַכט בעקאַנט, דאָס דעם קומענדיגען שבת, כ״א אלול (1/9) וועט דאַווענען שחרית און מוסף דער בעקאַנטער נייאָנגאַזשירטער

אויבער-קאַנטאָר ה׳ ב. לוואָוויטש.

אַנטריטס-קאַרטען ווערען אויסגעגעבען אין דער קאַנצעלאַריע פון דער סינאַגאָגע מיטוואָך, דעם 29, דאָנערשטאָג, דעם 30 און פרייטאָג, ד. 31 ד. ח. פון 4 נאָכם.

בעמערקונג: די מתפּללים, וועלכע וועלען פאָרצייגען אויסגעקויפטע בילעטען אויפ׳ן יאָהר 1934/35 דאַרפען קיין בעזונדערע קאַרטען נישט האָבען.

שלאָסערייִ-אַרבייטען ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען, מעטאַל-בעאַרבייטונגען, מאַ־שינען-טיילען פיהרט אויס בילינ

J.REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13

ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין לאָדז.

פילהאַרמאָניע-זאַל נאַרוטאָוויטשאַ 20.

מאָרגען, דאָנערשטאָג, דעם 30-טען ה. ח. 8.30 אָוונט וועט

דעפּ. יצחק גרינבוים

מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און לייטער פון עליה-דעפּאַרטאַמענט פון דער יודישער אַגענץ אין ירושלים אַרויסטרעטען מיט א רעפעראַט אויף ד. ט.:

„די איצטיגע לאַגע אין ציוניזם און אין ארץ=ישראל“

איינגאַנגס-בילעטען צו בעקומען אין ציוניסטישען ביוראָ, שרודמיעסקאַ 29.

Dr. med.
Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען האָט זיך איבערגעצויגען אויף שערפּיען 37 (בענעדיקטאַ 6.)

נעהמט אָן פון 5–7 נאָכמ.

Dr. med. D. HELMAN

ספּעציאַליסט פאַר האַלז, נאָז און אויערען=קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

Piotrkowska 68, tel. 112-20

עמט אָן פון 10 ביז 12 און פון 5–7 אָוונד.

אויערען, נאָז און האַלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z.Rakowski

פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוזאַמען אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַ־טאָרישעס פון 11–2 און פון 5–8 אָוונט.

פון דער רייזע צוריקגעקעהרט

Dr. LUDWIK FALK

ספּעצ. אַרצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען

7 נאַווראָט 7 טעל. 128-07

עמפּפאַנגט פון 10–12 און פון 5–7 נ״מ

Dr. med.
Haltrecht

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 131-86

נעמט אָן פון 8—11 מיטאָג און פון 5—9 אָוונט זונטאָג פון 10—1 בייטאָג.

עלעקטראָגאַלוואַניזירן.

פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פּרייזן

פאַר גאַרד, ביזשוטעריע און לאָמבאַרד- קוויטעם צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אליזאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

מיינע ליבע פריינט

ראָזאַ זאַבלודאָווסקאַ

און רעדאַקטאָר

מענדל גאָלדמאַן

צו זייער חתונה

די הארציגסטע ברכות.

אלי באָרוכין.

מזל-טוב!

מענדל גאָלדמאַן

און

ראָזאַ זאַבלודאָווסקאַ

צו זייער חתונה.

מ. בראָדערזאָן.

צו דער עפענטליכקייט!

דערמיט ציהען מיר צוריק אונזער וואָרנונג צו די מאַלער=אַרבייטער, וועלכע איז געוועזען פּערעפענטליכט אין „נייעם פאָלקסבלאַט“ פון 21-טען ה. ח. און שטעלען פעסט, אַז דורך, בייזווייליגע אינפאָרמאַטאָרען זענען מיר פערפיהרט געוואָרען אין אַ טעות.

לאָדזער מאַלער=צעך, ציגעל-גאַס 4.

סטאַרשע: ז. ווײנבערג. 35555

ס׳ווערט געזוכט

אַ פרעבעלאַנקע

און אַנ׳ערציהערין

מיט קוואַליפיקאַציעס.

צו מעלדען זיך טעגליך פּילסודסקיעגאָ 70, אין קאַנצע־לאַריע פון „בית עם“ פון 8-9 אָוונד.

א שטאט אין פלאמען

אויפגעריסעז 11 נאפט=רעזערוואוארעז מיט 150 מיליאז ליטער נאפט

פיל טויטע אוז פערוואונדעטע

בערלין, 28 (ספ. טעל.)

לויט ידיעות פון בוענאס איירעס האבען אויפגעריסען 2 נאפט-רעזערוואוארען מיט 10 מיליאן ליטער נאפט. צוליב דעם דאזיגען שרעקליכען אויפרייס האט זיך די שטאט קאמפאנא אונטערגעצונדען פון אלע זייטען. דאס פייער פערשפרייט זיך מיט א בליץ-שנעלקייט. דער גרעסטער טייל פון שטאט שטעהט שוין אין פלאמען. דער וואקזאל איז שוין אפגעברענט. ביז איצט זענען פערנאטירט געווארען 14 טויטע און 50 פערוואונדעטע.

בוענאס-איירעס, 28 (ספ. טעל.)

ס'האבען אויפגעריסען ווייטערע 9 רעזערוואורען מיט 150 מיליאן ליטער נאפט. טויזענדער פרייוויליגע קומען אן פון אלע זייטען, כדי אנטיילצונעהמען אין דער רעטונגס-אקציע. ס'איז נישט פערהאן קיין האפנונג עפיס אפצוראטעווען פון דער פלאקערנדער שטאט קאמפאנא.

די באפעלקערונג אנטלויפט אין פאניק.

הויך-קאמיסאר וואוקאפ איז ענגלאנד.

ער וועט ערלעדיגען א רייה פאליטישע ענינים

ירושלים 28 (יט״א טעלעגראפיש)

דער הויך קאמיסאר וואוקאפ איז ארויסגעפאהרען אויף אורלויב קיין ענגלאנד.

ווי מ'רעכענט, איז די רייזע קיין לאנדאן פערבונדען מיט א גאנצע רייהע פאליטישע פראגען. צווישען אנדערע זאל אויך בעטראכט ווערען די פראגע וועגען דעם לעגעסלאטיווען ראט אין ארץ ישראל.

גענעראל מאלאכאווסקי

צוריקגעטרעטען פון זיין אמט

ווארשא, 28 (טעלעפאניש)

דער אנפיהרער פון לאדזער ד. א. ק. גענעראל מאלאכאווסקי איז אויף זיין אייגענער ביטע צוליב איבערטרעטען די מארשיפטליכע עלטער איבערגעטראגען געווארען אין רוה-צושטאנד.

אויף זיין ארט קומט קיין לאדז דער פערטרעטער פון צווייטען וויצע-מיניסטער אין קריגס-מיניסטעריום בריגאדע = גענעראל וולאדיסלאוו לאנגנער.

היטלערס פערטרעטער העס לערנט די נאציס

ווי אזוי צו פערפאלגען יודען

בערלין, 28 (ספ. טעל.)

די דענישע צייטונגען ברענגען א צירקולאר וועלכען היטלערס פערטרעטער העס האט פונאנדערגעשיקט צו אלע נאציאנאל סאציאליסטען, בנוגע דעם ווי זיי האבען זיך אויפצופיהרען מיט יודען. אדוואקאטען ווערט פערבאטען צו פערטיידיגען יודען אין די געריכטען, ס'ווערט פערבאטען צו אינטערווענירען ביי דער מאכט פאר א יודען, אויסצושטעלען צייגנישען פאר יודען, אנצונעהמען סובווענצען פון יודען אויף פארטיי צוועקען, צו געפינען זיך אין עפענטליכע לאקאלען אין געזעלשאפט פון יודען. די נאציס, וואס ארבייטען ביי יודען טארען נישט טראגען קיין פארטיי אפצייכנונגען ווען זיי געפינען זיך אין געשעפטס לאקאל.

ווער האט ארויסגערופן דעם פאגראם איז אלזשיר

ערקלערונג פון פארזיצער פון דער מוסולמענישער קהלה

פאריז, 28 (יט״א טעלעגראפיש).

דער פארזיצער פון דער מוסולמענישער קהלה אין באן (אלזשיר) האט פערעפענטליכט א קאמוניקאט וועגען די ידיעות אין דער פרעסע, אז אין באן זאלען האבען פארגעקומען אנטי יודישע עקסצעסען. אין דעם קאמוניקאט ווערט ערקלערט, אז די מוזולמענער שטרעבען צו לעבען מיט יודען בשלום. דער פארזיצער פון דער מוסולמענישער קהלה בעקלאגט זיך, אז די לעצטע צייט באמיהען זיך אויסלענדישע אגענטורען צו פערשפרייטען בעאונרוהיגענדע שטימונגען.

שרעקליכע שטורמען איז לובלינער, קעלצער אוז ראדאמער קרייזען

אומגעהויערע פערוויסטונגען איז שטאדט

לובלין, 28. (טעלעפאניש). איבער דער גאנצער לובלינער וואיעוואדזטווע איז אדורך א שרעקליכער שטורם-ווינד, וועלכער האט געמאכט אומגעהויערע פערוויסטונגען.

איבער קאנסק איז אדורך א שרעקליכער שטורם-ווינד. ס'זענען פארגעקומען עטליכע שרפות, די שאדענס זענען זעהר גרויס.

אויך איבער קעלצער און ראדאמער געגענד איז אדורך א שטורם-ווינד וועלכער האט געמאכט גרויסע שאדענס. 12 מענשען זענען געטראפען געווארען פון דונער.

יאפאז פראוואצירט ווייטער

פיינדונגעז פון די ערעסטירטע סאוויעטישע בעאמטע

לאנדאן, 28. (ספ. טעל.) דער סאוויעטיש-יאפאנישער קאנפליקט צוליב די ארעסטירטע סאוויעטישע בעאמטע פון דער מזרח-כינעזישער באהן דויערט ווייטער, אין די מאנדזשוריש-יאפאנישע טורמעס געפינען זיך 54 באהן-בעאמטע, סאוויעטישע בירגער.

די ארעסטירטע ווערען שרעקליך געשלאגען, און בנוגע זיי ווערען אנגעווענדעט טארטורען. מען פערלאנגט פון די ארעסטירטע אונטערצושרייבען דעקלאראציעס אין וועלכע זיי זענען זיך מודה אין ארגאנוזירען אטענטאטען אויף די באהנען און סטאציעס.

מאסקווע, 28. (ספ. טעל.) די מאסקווער צייטונגען גיבען איבער א רייה ידיעות וועגען אנטיסאוויעטישער קאמפאניע פון דער יאפאנישער פרעסע אין מאנדזשוריען, וועלכע טראגט אויס פליאט קעס וועגען פערשווערונגען, בלוטיגע אקטען, וועלכע ווערען צוגעגרייט דורך די קאמוניסטען — סאוויעטישע בירגער א.א.וו.

די סאוויעטישע צייטונגען שרייבען, אז די פליאטקעס האבען פאר א ציל צו רעכטפערטיגען די גרונדלאזע ארעסטען.

לאנדאן, 28. (ספ. טעל.) ווי מען מעלדעט אויס טאקיא, איז צווישען כינא און יאפאן דערגרייכט געווארען א פערשטענדיגונג וועגען גרינדען צאל-אמטען אויף דער גאנצער כינעזיש-מאנדזשורישער גרעניץ. דאס שאפען אזעלכע צאל-אמטען דארף אויסגעטייטשט ווערען, אז די כינעזישע רעגירונג האט אינדירעקט אנערקענט די אומאפהענגיגקייט פון מאנדזשוריען.

לאנדאן, 28. (ספ. טעל.) נישט קוקענדיג אויף די פיל הכחשות, האלט מען אין די אמעריקאנער פאליטישע קרייזען דאך פאר זיכער, אז אין לאנדאן זענען פארגעקומען געהיימע אונטערהאנדלונגען צווישען יאפאן און ענגלאנד.

אויך די יאפאנישע צייטונג "מיאקא" בעשטעטיגט, אז אזעלכע אונטערהאנדלונגען קומען פאר שוין זייט צוויי חדשים.

דער אינטערנאצ. פליה-טורניר

אנגעהויבען זיך איז ווארשא

ווארשא, 28. (טעלעפאניש).

היינט איז אין דער אנוועזענהייט פון מלוכה-פרעזידענט, פרעמיער און א גרויסען עולם, געעפענט געווארען דער פירטער אינטערנאציאנאלער פליה-טורניר, אין וועלכען ס'נעהמען אנטייל די בעסטע פליהער אין גאנץ פוילען.

ווי בעקאנט האט אין דריטען טורניר, וועלכער איז פארגעקומען אין בערלין געזיגט דער בעריהמטער פוילישער פליהער פאר. זשווירקא.

אין ווארשאווער טורניר נעהמען אנטייל פליהער פון פאלגענדע מלוכות: דייטשלאנד, איטאליען, טשעכיען און פוילען. די פראנצויזישע מאנשאפט האט זיך ארויסגעצויגען פון טורניר.

לויה פון רעד. ד״ר בערקעל-האמער

קראקא, 28 (יט״א טעלעפאניש)

היינט איז פארגעקומען די לויה פון פערשטארבענעם רעדאקטאר פון „נאווי דזשענניק״ ד״ר בערקעלהאמער. אין דער לויה האבען זיך בעטייליגט עטליכע טויזענד מאן. טרויער רעדעס ביים קבר האבען געהאלטען ד״ר טאן און דער פערטרעטער פון זשורנאליסטען סינדיקאט ד״ר פליאך.

פוז דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי —	—	—	87.50
3 פראצענטיגע בודאוולאגע		—	43.80
4 " דאלארובקא		—	53.75
7 " (סטאביליזאציע (אמ.)			69.50
5 " ווארשאווער פ.-ב. 1934			61.25
5 " לאדזער		" "	53.40
ענגלישער פונט —	—	—	26.45
דאלאר אפיצ.	5.22	נישט אפיצ. —	5.16
גאלד-דאלאר —	—	—	8.92
גאלד-רובל —	—	—	4.60
דייטשער מארק —	—	—	1.96

Dr. med. Trepman

צעגעלניאנא 4, טעל. 216=90

ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענערשוואכע אויף אלע ארט אנאליזן נעהמט אן פון 8–12 און פון 5–9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 8–1. בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאס 11, טעל. 238=02

נעהמט אן אין הויט- און וועגערישע קראנקהייטען. מענער-שוואכע

נעהמט אן פון 8–12 בייטאג, 4–6 און פון 7–8.

DR. DED. H. LUBICZ

פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אוועגד און יו״ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארט ע-זאל

די פריוואטע

7=קלאסיגע מענער פאלקס-שולע

„Nauka i Wychowanie"

פון לעהרער-קאאפעראטיוו אין לאדז

מאכט בעקאנט, אז די ווייטערדיגע איינשרייבונגען נעהמט אן די קאנצעלאריע אויף פילסודסקיעגא 62 (געוועזענער לאקאל פון גימנאזיום „וויעדזא") יעדען טאג פון 10–1 און 5–8. — טעל. 245-97.

עס ווערט געלערענט לויט די נייעסטע פעדאגאגישע דערגרייכונגען יודישע למודים און א ברייטען מאסשטאב. ביי דער שול איז פערבונדען א מוסטערהאפטע פרעבעל-שול.

דער לייטער ע. גאלדשמיד.

הכחשה.

אין צוזאמענהאנג מיט דער אנאנס פון דער גראדנער שוהל-פערוואלטונג אין „נ. פאלקסבלאט" פון 28 ד. ח. שטעל איך פעסט פאלגענדעס: 1) עס איז נישט אמת, אז איך בין פערקאנטראקטירט אין גראדנע ביז'ן 15 יולי 1935, דאגעגען איז אמת, אז די גראדנער שוהל=פערוואלטונג האט מיר שריפטליך פארגעלייגט מיין אלטען קאנטראקט צו פערלענגערן ביז'ן אויבענדערמאהנטען טערמין און איך האב ביז יעצט דעם קאנטראקט נ י ש ט אונטערגעשריבען, 2) עס איז נישט אמת, אז איך האב שוין פון דער גראדנער שוהל-פערוואלטונג בעקומען בעצאהלט פאר'ן ערשטען חודש פון פרישען יאהר, דאגעגען איז אמת, אז מיר קומט ביי דער פערוואלטונג איניגע הונדערט זל. פאר דעם אבגעלאפענעם יאהר, 3) ס'איז פולשטענדיג נישט אמת, אז איך האב וועמען פון דער גראדנער פערוואלטונג געגעבען תקיעת=כף, אז כ'פערבלייב אויף ווייטער זייער חזן. פאר דער אבריזע האב איך געמאלדען דער שוהל-פערוואלטונג.

מיט אכטונג אריה ליב ראסקין

חזן ראשי בבית הכנסת (ווילקי).

מודעה ואזהרה חמורה מועד הרבנים.

די מכשולים פון די פלייש=ארומטרעגערס הערען אלץ נישט אויף. א נייע טריפה=אפערע איז היינט בייגאכט ענט=דעקט געווארען: דער

„כשר"=רעסטאראן פון ראגאזשיק

זשעלאנא 11 (רוג זאכאדניא)

האט געקויפט צונגען, לעבערס א. ד. גל. ביי אנ'ארומטרעגער שיינוואלד, וואס שטאמען פון טריפה'נע בהמות. דאס גאנצע פלייש איז געווארען תיכף געא'סר'ט און דער רעסטאראן האט פערלוירען דאס חזקת-כשרות

מיר ווארענען שטרענג אלע יודען, ספעציעל אבער די כשר'ע רעסטאראנען: נישט צו קויפען ביי די ארומטרעגערס קיין שום מין פלייש.

די טריפה-געפאהר ביי די גראשען=הענדלער איז גרויס!

ועד הרבנים לעדת לאדז

ג' תבא צ״ד – 12 ביינאכט.

מודעה פון ראבינאט

פון קצב יצחק משה ווייספעלנער

לוזאזא 17 (28 שיסער=פאלק. רוג זשעראנא)

האבען מיר אפגערופען דעם מנקר און דעם משגיח.

מ'טאר דעריבער נישט קויפען ביי איהם קיין שום פלייש אלס כשר.

ועד הרבנים לעדת לודז.

ג' תבא תרצ״ד 34/8/28.

מודעה. ברוך-קראנקע' קריפעל!

ליידענדע אויף פערשידענע ביין-פערקרי-מונגען פון גוף (הויקערס)!

אין לאדז וויילט צום ערשטען מאל דער אמת'ער וועלט-בעריהמטער ספעציאליסט

Ortoped Natan Rapaport

פון ווין מיט 30-יעהריגער פראקטיק און נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 איוענד

אין לאדז, פילסודסקיעגא 23 №

(פריהער וסכאדניא 23) טעל. 231-89

ברוך=ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערן אהן בלוטיגע אפעראציעס ראטעוועט אייער געזונד כל-זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען.

א הילף און א רפואה! דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעלע הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע ביי אנפאנגס ברוכען. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד״ר האפא, ד״ר העססינג און קאללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פיס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

פאר דאמען נאך אפעראציעס קינסטליכע ברוסטען.

ביים ארויסלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד״ר גלענארד.

געדענקט די אדרעס:

ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 29 אויגוסט 1934

אונטער'ן געשפענסט פון תליון

דאס גרויסע שווייגען, וואס הערשט איצט אין דייטשלאנד

(קארעספאנדענץ פון בערלין)

פון זינט דעם 30 יוני איז אין דייטשלאנד פארגעקומען א גרויסע ענדערונג. דאס האט געקאנט פעסטשטעלן יעדער אויסלענדער, יעדער פרעמדער, יעדער אויסערן-קארעספאנדענט, הגם צו אנאליזירן די געשעהענע ענדערונג איז אויסער געוועגליך שווער. יעדער קאן פעסטשטעלן, אז די קוליסן פון דער דיקטאטור האבן פלוצים בעקומען אנ'אנדערן אויסזעהן, אבער בעצייכענען גענוי דעם איצטיגן אויסזעהן, דאס איז זעהר שווער. וואס איז בעהאלטן הינטער די קוליסן? צי קאן מען שוין ווירקליך רעדן וועגן א שטימונג פון צוזאמענברוך? וועגן אטעם פון א קאטאסטראפע. וואס דערנעהנטערט זיך? צי קאן מען ווירקליך שוין פעסטשטעלן דעם ווילן צו ענדערן דעם סיסטעם?

אין מאי און אין יוני האט יאזעף געבעלס געלאזט אין גאנג די גרויסע פראפאגאנדע-כוואליע וועגן די אזוי גערופענע „מיעסמאכער און קריטיקאסטער“. דעמאלט איז די קריטיק כמעט ארויס אין גאס ארייך, אין עפענטליכע ערטער האט מען אפען דיסקוטירט און געזידלט און געשאלטן אויף א קול די פיהרער און אונטערפיהרער. עס זענען געווען פאלען, ווען מענשן האבן זיך ערלויבט אין עפענטליכע ערטער אפען צו רעדן וועגן מיסברויכן.

איצט זעהט אלץ אויס אנדערש. איבערן לאנד הערשט א גרויס שווייגען, געבעלס מיט זיין פראפאגאנדע האט גארנישט געקאנט אויפטון, אבער דער טעראר האט געמאכט אנ'איינדרוק. די קאמפאניע פון צונויפרופען גרויסע פערזאמלונגען האט צו קיין שום זאך נישט געבראכט, אבער דער טעראר האט געווירקט. דאס פאלען פון קעפ, די גרויסע סעריע פון דערשיסונגען האט אריינגעהאקט אנ'אונגעהויערע מורא און האט פערלאסען אהן א שיער מיילער.

די מענשן פילן דעם געשפענסט פון תליון צווישען זיך. א טייל פון די מארדען איז דאך פארגעקומען איינגאנצען לויט א טעות. אין איינינע פאלען זענען די מארדען אויסגעפיהרט געווארן בלויז ווייל עס זענען פערוועקסעלט געווארן די נעמען. די אונזיכערקייט מיטן לעבען האט דערייבער פערלוירען יעטוועדע גרעניץ.

איצט הערש איבערן לאנד דאס אונגעהויערע שווייגען. געבעלס'עס פראפאגאנדע האט קיין רעזולטאט נישט געבראכט, דערפאר האט דער טעראר געמאכט אנ'איינדרוק.

אומעטום ווערט געפרעדיגט וועגן דעם, אז היטלער איז דער הער איבער לעבען און טויט, אז ער קאנצענטרירט אין זיין פערזאן די מעגליכקייט צו שאפן רעכט און צו ברעכן רעכט. דער דאזיגער געדאנק איז דערהויבן געווארן צו דער מדרגה פון א גאנצער וויסענשאפט, וועלכע איז שוין סיסטעמאטיש אויסגעלייגט געווארן דורך דעם האקענקרייצלערישען יוריסט פראפעסאר קארל שמידט. און אט די וויסענשאפט האט אנגעיאגט א שרעק אויף די ברייטסטע שיכטען.

אבער וויכטיג איז פעסטצושטעלן, אז די דערמאנטע נייע וויסענשאפט, וואס ווערט געפרעדיגט אומעטום, האט ארויסגעוויזן, אז זי בעזיצט אין זיך נישט בלויז עפעס, וואס ווארפט אן שרעק אויף מענשען, נאר זי האט אין זיך פאר מאנכע קרייזען און פערזאנען אויך עפעס אנציהענדעס. מ'דארף וויסען, אז דער דייטשער קליין-בירגער — און בלויז וועגן איהם ווערט דא גערעדט — בעזיצט אין דער קלענסטער מאס די בעדערפענישען אין פרייהייט.. און די שיכט פון דייטשען קליינבירגערטום, דארף מען וויסען, ציהט זיך אין דייטשלאנד פון דעם קליינעם גרינצייגהענדלער ביז צום פראפעסאר פון אוניווערזיטעט. דעם שרייבער פון די שורות איז אויסגעקומען אין משך פון די לעצטע וואכען צו האבען געשפרעכען אין בערלין און אויף דער פראווינץ מיט מענשען פון פערשידענסטע געזעלשאפטליכע סטערען און דערביי אזוי אפען, ווי עס געלינגט נאר זעהר זעלטען. און אט זענען די מיינונגען פון עטליכע טיפישע פערטרעטער פון די שיכטען, מיט וועלכע עס איז אויסגעקומען צו רעדען.

דער דירעקטאר פון א גרויסער בערלינער פאבריק, וועלכע איז געשטאנען נאהענט צו באנקראט און א דאנק די גרויסע אמוניציע-בעשטעלונגען פון היטלער'ס רעגירונג איז זי אויסגעזונד געווארן, האט די לאגע כאראקטעריזירט אין פאלגענדע ווערטער:

„דעם 30 יוני האט היטלער ערשט באוויזען, אז ער איז נישט קיין פארטיי-מענש און אז ער איז פולשטענדיג אונאפהענגיג פון יעטוועדער קליקע. אלץ העכסטער פאטריאט האט ער גערעטעוועט די מלוכה. געוויס זענען פארהאן שוועריגקייטען, אבער היטלער וועט זיי גובר זיין. צי זאל מען ווירקליך נאכאמאל האבען א נייע דעמאקראטישע שטאט-רעגירונג?“.

א טעקסטיל-פאבריקאנט, וועלכער ליידט פון שטארקע דעוויזען-שוועריגקייטען, האט זיך אויסגעדריקט אזוי:

„נאטירליך, איז איצט נישט לייכט, אבער היטלער איז דאך א גרויסער מענש. אין א שיינעם טאג וועט ער אויך די איבריגע שרייערס, אט די געבעלס'עס און גערינגס אפהאקען די קעפ, און דאן וועלען מיר האבען רוה אונטער זיין אנפיהרונג. זעהט איהר, איך וועל באלד מוזען קינדיגען א שיין ביסעל פון מיינע ארבייטער, אבער איך דארף פאר זיי נישט האבען קיין מורא, מ'וועט זיי שוין איינארדענען אין דעם נויטיגען לאגער... אלע פראבלעמען מיטאמאל קאן מען דאך נישט לעזן, אבער לכל הפחות טוט מען דאך עפעס. אט דאס איז דער אונטערשיד צווישען דעם, וואס איז געווען אמאל און דעם, וואס עס טוט זיך איצט“.

א יונגע פרוי, וואס איהר מאן איז אנ'אנגעשטעלטער און ער פערדינט 300 מארק א חודש.

„וואס האט געבעך געמוזט איבערליידען דער „פיהרער“, ווען ער האט זיך צוגעקוקט צו די שרעקליכע מעשים, וואס עס טוען זיך ארום איהם! און וואס פאר א גרויסקייט פון כאראקטער: לאזען דערשיסען זיין אייגענעם בעסטען פריינד, כדי צו העלפען און צו ראטעווען דאס פאטערלאנד!

א קליינער סוחר פון דער פראווינץ:

„בעת'ן קריג בין איך געווען מיטגליד פון דער פאטערלאנדס=פארטיי און ווען די סאציאל-דעמאקראטען וואלטען נישט געווען קיין פעררעטער, וואלטען מיר דאך געהאט געזיגט. היינט איז מעהר נישטא קיין פעררעטער, מיר וועלען אויס=האלטען געגען דער גאנצער וועלט. אלע זענען געגען סאוויעטן=רוסלאנד און איטאליען אפילו“.

אנ'איבערגערעגירונגס=ראט פון א מיניסטעריום:

„גלויבט מיר, אז פון דעם גאנצען עסק עקעלט מיך שוין. ווער הייסט דען אויף זיכער, צי ר'וועט פון דאנען ארויס א לעבעדיגער“.

א מיטגליד פון שטאלהעלם, א קליינער גוטס-בעזיצער: „זיי בעהאנדלען אונז שוין אזוי ווי די יודען, אט די ברוינע באנדע פעדעראסטען. אבער וואס זאלען מיר טון? אונזערע פיהרער, פאפען, זעלדטע, הוגענבערג האבען אונז פעראטען. אפשר וועט דער קערל דערטרונקען ווערען אין בלוט פון זיינע פארטיי-חברים. דער אנהויב איז געווען זעהר א שיינער“.

פונקט אזוי, ווי די אויסגערעכענטע דענקען מיליאנען. די הורא-שטימונג איז פאריבער. דער צויבער איז מעהר נישטא, הגם פיל בעציהען זיך נאך צום „איבער-גאט“ היטלער מיט מעהר ענטציקונג ווי אמאל. די מעגליכקייטען פאר'ן פרייען דענקען זענען זעהר בעגרעניצט. פרעסע, ראדיא, פערזאמלונגען ווירקען אויף די מוחות. דער ווילען צו זעהען אפען און דעם אמת האט נאך נישט אלעמען ארומגענומען. דאס בלוט, וואס איז פערגאסען געווארן, האט דערשראקען, עס האט אבער נאך נישט אויפגעוועקט. עס גייט נישט אזוי שנעל, ווי זעהר פיל וואלטען עס געוואלט האבען. (אב)

„דער יום-טוב פון דער סאוויעטישער קולטור“

דער גראנדיעזער ליטעראטור-צוזאמענפאהר אין מאסקווע

אין גרויסען קאלאנע-זאל אין מאסקווע איז איצט פארגעקומען דער אלפערבאנדישער צוזאמענפאהר פון סאוויעטישע שרייבער. אין צוזאמענפאהר האבען אנטיילגענומען 500 פארשטייער פון דער סאוויעטישער ליטעראטור, עס זענען געקומען צום צוזאמענפאהר זעהר פיל פערטרעטער פון די אייראפעאישע ליטעראטורען און העכער טויזענד מאן האבען אנטיילגענומען אלס געסט.

די סאוויעטישע פרעסע האט דעם צוזאמענפאהר אנגערופען „דעם יום-טוב פון דער סאוויעטישער קולטור“, וועלכע איז ענטשטאנען און ענטוויקעלט זיך אויף א גראנדיעזען אופן אלס ווירקליכע קולטור פון דער גאנצער ארבייטענדער בעפעלקערונג אין פערבאנד און פון אלע טיילען און נאציאנאליטעטען פון דעם לאנד.

טויזענטער פאקטען ווייזען אויף, ווי ווייט גרויס עס איז די ענטוויקלונג פון דער סאוויעטישער ליטעראטור און קולטור צווישען אלע טיילען פון דער בעפעלקערונג אין דער ריזיגער מדינה און צווישען דער גרויסער צאהל קליינע פעלקער, וואס בעוואוינען דאס סאוויעטען=לאנד. די סאוויעטען האבען געשאפען א גרויסע ליטעראטור נישט בלויז אין דער רוסישער שפראך, נאר אין די שפראכען פון אלע פעלקער, וואס בעוואוינען די סאוויעטישע טעריטאריע, דערביי פון אזעלכע פעלקער, וועלכע האבען נאך מיט עטליכע יאהר צוריק נישט געהאט אפילו קיין אייגענעם אלף-בית. עס איז געשאפען געווארען א ברייטער פראנט פון שיינער ליטעראטור, וועלכע ברענגט אלע מאל נייע טאלאנטען און בעדייטענדע שריפט=שטעלער.

עס איז געשאפען געווארען א מוסטער=האפטיג קינא, אויסגעצייכענט טעאטער, מיט וועלכען די סאוויעטען גייען פאראויס פאר אלע מאדערנע לענדער. עס ווערט אהן אויפהער געשאפען נייעס און אריגינעלעס אויף אלע אנדערע געביטען פון דער קונסט. עס קומען פאר אויסשטעלונגען פון מאלעריי און אנדערע געביטען פון קונסט און די דאזיגע אויסשטעלונגען געניסען פון אנערקענונג און צייכענען זיך אויס מיט זייער רייכקייט און אריגינעלקייט צווישען אלע אנדערע לענדער אין אייראפע. מוזיק אין העכסטען און קינסטלערישסטען זין פון ווארט איז געווארען א קונסט=עלעמענט, פון וועלכען עס געניסען מיליאנען און נישט בלויז אויסדערוויילטע, און אין א רייה אינטערנאציאנאלע קאנקורסען האבען זיך סאוויעטישע יונגע קינסטלער אויפן העכסטען אופן אויסגעצייכענט. דאס אלעס זאגט עדות וועגען דער גרויסער ענטוויקלונג פון דער קונסט אויף אלע געביטען אין דער סאוויעטישער רע=פובליק.

אויפ'ן אלסאוויעטישען ליטעראטור-צוזאמענפאהר זענען געהאלטען געווארען צוויי גרויסע רעדעס וועגען די וועגען און אויפגאבען פון דער סאוויעטישער קונסט-ליטעראטור. דער ערשטער האט גערעדט דער סעקרעטאר פון צ. ק. פון דער קאמוניסטישער פארטיי זשדאנאוו, און דאן דער אנגעזעהענסטער און געפייערטסטער פארשטייער פון דער ליטעראטור אין סאוויעטען-פערבאנד מאקסים גארקי.

זשדאנאוו האט אנגעהויבן דערפון, אז אין רעזולטאט פון זיג פון פראלעטאריאט אין רוסלאנד זענען ליקווידירט געווארען די פאראזיטארע קלאסען אין לאנד, עס איז געמאכט געווארען א סוף צו דער ארבייטסלאזיגקייט, צו דעם פאופעריזם פון דארף און אין שטאט. דאס גאנצע פנים פון דער סאוויעטישער מלוכה האט זיך געביטען און אינאיינעם דערמיט האבען זיך געביטען די אנשוי-אונגען פון די מענשען. אנגעזעהענע מענשען אין ראטען-פערבאנד זענען בויער פון סאציאליזם, ארבייטער און קאלכאז-מענשען...

טעארעטיש איז דער אידעאל און ענטגילטיגער ציל פון דער סאוויעטען-רעפובליק די פול=שטענדיגע פערניכטונג פון יעטוועדער עקספלוא=טאציע. דער סאוויעטישער שרייבער שעפט זיין בעגייסטערונג אין דער גראנדיעזער ארבייט, אין די בעדינגונגען פון סאציאליסטישען בויען, וואס ענטוויקלען זיך פונאנדער אין סאוויעטען-פערבאנד. דאס ריזיגע בויען, די העלדישע עפאפעען פון ארבייט, פון דערגרייכונגען, פון קאמף לטובת דער ארבייטס-מענשהייט, אזעלכע ערשיינונגען ווי די העראאישע עפאפעע פון „טשעליוסקין“ גיבען מא=טעריאל און בעגייסטערען די שעפער פון דער סאוויעטישער קונסט און ליטעראטור. די סאוויעטישע ליטעראטור איז דורכגעדרונגען מיט העראאיזם און ענטוזיאזם. יא האט זשדאנאוו געזאגט, אונזער ליטעראטור איז טענדעציעז, ווייל אונזער טענדענץ בעשטייט אין בעפרייען די ארבייטענדיגע מענש=הייט, די גאנצע מענשהייט אין דער וועלט פון יעטוועדער קנעכטשאפט.

דעם צווייטען איינלייטענדיגען גרויסען רעפעראט האט געהאלטען מאקסים גארקי.

די יודישע קאלאניזאציע אין ארגענטינע

מ'קאן דעם יוד נישט פארווארפען, אז ער איז א פאראזיט

איב'ם איצטיגען מאמענט, ווען איבער דער גאנצער וועלט ווערט אזוי אפט, אין יודישע קרייזען, געלויפטערט דאס פראבלעם פון ערד-בעזעצונג, בעקומט דער קאלאניזאציע-פרוב אין ארגענטינע א דאפעלטע בעדייטונג.

וועגען קאנאדע איז שוין א סך מאל גע=זאגט געווארען, נישט אהן גערעכטן שטאלץ, אז דער ווייץ, וואס די דארטיגע יודישע פארמער פראדוצירען איז געניג פאר'ן פולען ברויט-קאנטום פון דער קאנאדער יודישער בעפעלקערונג. ווען מען זאל וועלען מאכען אזא חשבון בנוגע דעם ארגענטינער יודישען אגראר-ישוב, וואלט זיך בע=קומען, אז אונזערע פוילישע פראדוצירע זדריי מאל אזוי פיל ווייץ וויפיל די יודישע בעפעלקערונג אין ארגענטינע פערברויכט. און נישט נאר ווייץ אליין, נאר אויך אלע אנדערע פארם-פראדוקטען, מיט דער אויסנאם פון גריבציריג און פרוכטען, פראדוצירען די יודישע קאלאניעס אין ארגענטינע אין דער זעלביגער פראפארץ.

פונ'ם דאזיגען שטאנדפונקט איז דער ארגענטינער יודישער ישוב שוין „געכשרט“ די יו=דישע סוחרים קענען זיך שוין רוהיג פיהרען די געשעפטען. דאס געוויסען איז ריין, מען קען דעם יודען נישט אויפווארפען, אז ער איז א פאראזיט, אז ער דערנעהרט זיך פון די שפייזען, וואס נישט=יודען פראדוצירען. אבער וועגען ארגענטינער יו=דישער קאלאניזאציע איז פארהאן גאר אנ'אנ=דער מיינונג. פון גאר אנ'אנדער שטאנדפונקט בע=טראכטען מיר דעם ענין.

האט דאך דער באראן הירש געטראכט צו בעזעצען דא א איבער א מיליאן יודישע קאלא=ניסטען. ממש א אויטאנאמע יודישע אגראר-טע=ריטאריע שאפען.... און ווייל די פאדערונגען זע=נען אזוי גרויס געווען, ווייל מען האט אזוי פיל הער=ווארט פון ארגענטינע, איז דער אונטערציי א טרוי=עריגער, ווען מען מאכט א סך הכל. דער חלום איז געווען שיין, גראנדיעז, ברייט, און די ווירק=ליכקייט איז איינגעשרומפען, קליין און כמעט נישטיג די דערגרייכטע רעזולטאטען. דער דא=זיגער איינדרוק, פערשטייט זיך, בעקומט זיך ווען מען קוקט ארויף אויף דער יודישער קאלאניזאציע אין ארגענטינע פונ'ם הויכען בארג פון די אמאליגע באראן-הירש חלומות.

בעטמעט מען אבער די זאכען ווי זיי זענען האט מען אין זין די פערשידענארטיגע פאקטארען, וואס האבען מיטגעווירקט צום אויפבוי פון דעם יודישען אגראר-ישוב דא אין לאנד, איז אויך שווער בעגייסטערט צו ווערען פון די דערגרייכונגען. אבער מען פערשטייט די סיבות און מען ווייסט אויך ווי אפצושאצען די פאזיטיווע זייטען פונ'ם קאלאניזאציע-אויפטו.

די פערטיילונג פון דער יודישער קאלאניס=טישער בעפעלקערונג אין די איקא-קאלאניעס איז פאלגענדיגע: מאוריציע 265, מאזעסוויל 503, ענטרע ריאס 1485, באראן הירש 390, באריס לעווען 186, דארא 25, מאנטעפיארע 90, צו=זאמען: 2944 קאלאניסטען. צוזאמען מיט די קאלא=ניסטישע זין און איידעמס און די ווייניגע שטענדיגע פעלד-ארבייטער וואס וואוינען אין די קאלאניעס, ווערט געציילט די בעפעלקערונג אין 32,125 נפשות. דער בעארבייטער שטח ערד אין די איקא-קאלאניעס איז, לויט'ן לעצטען צעבל, ביי 250 טויזענד העק=טאר.

די דאזיגע קאלאניעס געפינען זיך צושפרייט איבער 5 פראווינצען אויף א מרחק פון הונדערטער קילאמעטער. צו פאהרען למשל פון באריס לעווען, אין דער פאמפע, קיין דארא, אין ס. דעל עסטערא, דארף געדויערען 2 מעת לעת מיט א שנעל-צוג, זענען פארהאן חוץ דעם ביי 400 משפחות וואס האבען זיך קאלאניזירט אן דער הילף פון דער

(הייסער. זעה 8־טע זייט).

ניייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניייער פאלקסבלאט

מיטוואך 29 אויגוסט — יח אלול תרצ"ד

זון-אויפגאנג 4.42
זון-אונטערגאנג 6.31

פראיעקט פון רעפארמירען די סאציאלע פערזיכערונגען

(2) לויט ווי מ'אינפארמירט אונז, וועט דער פראיעקט פון רעפארמירען די סאציאלע פערזיכערונגס-אנשטאלטען זיין פערטיג אין א נ'ערך 10 טעג ארום, און וועט פונאנדערגעשיקט ווערען צו די בעזונדערע ארגאניזאציעס וועגען ארויסזאגען מיינונגען.

אינ'ם פראיעקט זאל פארארויסגעזעהן ווערען, אז אין דער צוקונפט וועט די סאציאלע פערזיכערונגס-אנשטאלט אונטערליגען דער קאנטראלע פון דעם העכסטען מלוכה'שען קאנטראל-אמט. פאר'ן אויסצאהלען די געזעלשאפטליכע אונטערשטיצונגען וועט טיילווייז זיין פעראנטווארטליך דער מלוכה-אוצר.

הנחה-דעפעשען לכבוד ראש-השנה

(2) לויט ווי עס אינפארמירט אונז דער פאסט-אמט לאדז 1, וועלען אין די טעג פון 10 און 11 סעפטעמבער, אין שייכות, מיט ראש-השנה — די לאדזער פאסט = אפטיילונגען אננעהמען הנחה'דיגע לשנה טובה-דעפעשען אין אלע שטעט פון פוילען און צפון-אמעריקא.

די דעפעשען קאנען געגעבען ווערען אין פויליש, העבראאיש און ענגליש (פארוואס אויך נישט אין יודיש ?). דער מינימאלער אפצאהל וועט אויסמאכען 9 גראשן פאר 2 ביז 3 ווערטער, נישט אריינרעכענענדיג דעם אדרעס און אונטער-שריפט.

לאדזער הויזווירטען געגען דעם לאקאטארען-שוץ-געזעץ

(2) די לאדזער הויזבעזיצער-פעראיינען האבען אויסגעארבייט א נייעם מעמאריאל צו דער מיניסטעריאלער מאכט, וואס ענטהאלט די בעשלוסען פון לעצטען אלפוילישען צוזאמענפאהר.

אין דעם מעמאריאל ווערט צ. א. געפאדערט אפצושאפען דעם לאקאטארען-שוץ אין די שטעט, וואס פערמאגען איצט בענוג פרייע וואוינונגען, ווי אויך איינצופיהרען פארשריפטען, לויט וועלכע דער לאקאטארען=שוץ-געזעץ זאל נישט חל זיין אויף לאקאלען, וואס ענדערן די לאקאטארען.

וועגען בניז פאר די יודישע גימנאזיעס

בוי-פראיעקט אנגענומען פון דער קאנקורס-קאמיסיע

דעם 26-טען ד.ח. איז פארגעקומען א זיצונג פון געריכט, כדי צו בעטראכטען דעם קאנקורס פון פערבאנד פון די יודישע מיטעל-שולען אין לאדז וועגען בויען א בנין פאר די דריי יודישע גימנאזיעס.

צום ריכטער=צוזאמענשטעל זענען פערבעטען געווארען די אינזשיניערען און ארכיטעקטען פון ווארשא: עבער, מילער, שטיפעלמאן און וויינפעלד. דער פרעזעס ד"ר ברוידע צוויי פערטרעטער פון דער פערוואלטונג און דירעקטארען פון די גימנאזיעס.

דאס געריכט האט בעשטעטיגט די אפערטע פון די אינזשיניערען-ארכיטעקטארען יעזשי מינק און מיטשיסלאוו לעוטשיצקי פון לאדז.

אלע ארבייטען פון קאנקורס וועלען אויסגעשטעלט ווערען פון 28-טען אויגוסט ביזן 4-טען סעפטעמבער אין פרויען-גימנאזיום (פיראמאוויטשא 6) פון 4 ביז 7 אווענד.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 07-149

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

אלע ארט אנאליזען.

נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג.

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשיצנע-פרייזען.

אנ'ארביטראזש זאל ליקווידירען דעם לאנג-דויערענדען שטרייק אין דער זייד- און קאטאן-בראנזשע

(2) ווי מיר האבען שוין געמאלדען, האט עהערגעכטען געווילט אין ווארשא, אין ארבייטס-מיניסטעריום דער היגער קרייז-ארבייטס-אינספעקטאר ה' וויזשיקאווסקי. ער איז געפאהרען צו אינטערווענירען וועגען דעם לאנג=דויערענדען שטרייק אין דער לאדזער זיידען= און קאטאן=אינדוסטריע.

אין רעזולטאט פון דער דאזיגער אינטערווענץ וועלען אין די נאהענסטע טעג ארויסגערופען ווערען אין ארבייטס-מיניסטעריום פארשטייער פון די פעראינטערעסירטע צדדים, בכדי צו ליקווידירען דעם שטרייק בדרך ארביטראזש.

צו דעפ. יצחק גרינבוים'ס בעזוך אין לאדז

ווי בעקאנט, קומט מארגען דאנערשטאג דעפ. גרינבוים קיין לאדז פאר זיין אפפאהרען צוריק קיין ארץ-ישראל, וואו עס דארף קירצליך אין זיין אנוועזנהייט, אלס לייטער פון עליה-דעפארטאמענט פון דער יודישער אגענץ, דעצידירט ווערען דער גורל פון סערטיפיקאטען-שעדיול אויפן קומענדיגען האלבען יאהר.

דעפ. גרינבוים וועט דא אלס מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ארויסטרעטען מיט א גרויסען פאליטישען רעפעראט וועגען דער איצטיגער לאגע אין ציוניזם און אין ארץ-ישראל און וועט בעריהרען די אקטועלסטע פראבלעמען פון דער ציוניסטישער בעוועגונג.

דער רעפעראט וועט פארקומען מארגען אווענד אין פילהארמאניע. די ידיעה, אז דעפ. גרינבוים קומט איצט קיין לאדז, האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג.

מ'דארף מאכען א בלימעל = טאג...

די הויזווירטען ווילען נישט אינסטאלירען די פאסט-קעסטלעך אין די טויערען

(2) בשעתו האט זיך דער לאדזער פאסט-אמט געווענדעט צו די היגע הויזבעזיצער-פעראיינען, וועגען דעם, אז אין די לאדזער הייזער זאלען אינסטאלירט ווערען ספעציעלע פאסט-קעסטלעך אין די טויערען פאר די לאקאטארען, וואס דאס וואלט געווען א גרויסע פערלייכטערונג אין דער שווערער ארבייט פון די פאסט-טרעגער, און ס'וואלט דערמעגליכט צוצושטעלען די פאסט 4 מאל אין טאג.

די הויזווירטען האבען זיך אבער אפגעזאגט די קעסטלעך איינצוארדענען, ווייל ביי זיי פעהלט אויס דערויף געלד...

לאדזער יודישער יונגערמאן איז דערהרג'עט געווארען

בעת אנ'אויטא-קאטאסטראפע איז זאווירטשער קרייז

פון לאדז איז עהערגעכטען ארויסגעפאהרען א לאסט=אויטא מיט מאנופאקטור פון איינער פון די היגע ספעדיציאנס=פירמעס. דער אויטא, וועלכער איז געפיהרט געווארען דורך דעם שאפער מיכאל קאשינסקי איז געגאנגען קיין בילץ.

אין זאווירטשער פאוויאט, ווען דער אויטא האט זיך געפינען צווישען זאווארא און זשארקי, איז פלוצלינג קאליע געווארען דער מאטאר און דער אויטא איז אריין אין א גרוב און זיך איבערגעקעהרט.

דער קאנוואיענט וועלכער איז מיטגעפאהרען מיט'ן אויטא א געוויסער לעאן ראזען פון לאדז (ציגעל-גאס 18) איז דערהרגעט געווארען אויפ'ן ארט. דער שאפער איז בלויז לייכט פערוואונדעט געווארען.

דער ברעך=שטאנג דעצידירט

איז א פאל פון ליבע און אייפערזוכט

(2) פראנטשישעק מישיאק (ציגעל-גאס 23) האט חושד געווען לוציאן סטאשיאק'ן (זגערזשער נומ' 136), אז ער פערפיהרט איהם זיין ווייב...

זענען צווישען זיי אפט פארגעקומען קריגערייען און געשלעגען.

דער סוף איז געווען, אז די ביידע האבען זיך נעכטען בעגעגענט אויף דער זגערזשער גאס, און מישיאק האט זיין קאנקורענט אזוי צורעכט-געמאכט דעם קאפ מיט א ברעך-שטאנג, אז מ'האט איהם א גוסס'ן אוועקגעפיהרט אין שפיטאל אויף זאגאיניקאווא.

מישיאק איז ארעסטירט.

פאר פערפיהרען מיידלעך

און פיהרען א „פרייליך הייזעל"

(2) דאס היגע געריכט האט נעכטען גע-משפט דאס פאר-פאלק עדמונד טעאדאר מארשאל און זיין פרוי גערטרודא פאר'ן פיהרען א „פריילייך הייזעל" אין זייער וואוינונג, און דערפאר, וואס די פרוי האט אויך פערפיהרט א רייה דארפס-מיידלעך און געטריבען זיי צו פראסטיטוציע.

גערטרודא מארשאל האט דעריבער געקראגען א פסק פון 3 יאהר צו זיצען און צו בעצאהלען 800 זלאטעס שטראף.

איהר מאן איז פרייגעשפראכען געווארען.

נאר געציילטע גאסטשפילן פון טעאטער

„אראראט"

קינסטל. אנפ. משה בראדערזאן.

איינהייטליכע פרייזען (דער גאנצער פארטער 1 זל. (דער גאנצער באלקאן 50 גר.

לעצטער טאג פון גרויסען לאך-מאנטאזש א. נ.

„א געלעכטער איז א זייט..."

די שענסטע נומערן פון 30 פראגראמען, רעזשיסירט פון ש. דזשיגאן און י. שומאכער

מוזיק-לייטונג: ה. רובין
בינע-לייטונג: ב. שווארצשטיין.
אדמ. לייטונג: ט. קאן

קאנפעראנסיער: וול. גאדיק

זאל „פילהארמאניע"
נאראטאוויטשא 20, טעל. 213-84

אנפאנג 9.15 פונקט, און אין טאג ...

אנאנס! פרייטאג, ד. 31-טען פייערליכע פרעמיערע! א. נ. אנאנס!
„לכבוד דעם הייליגען בים-באם". — בילעטען צו בעקומען אין פילהארמאניע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייננאכט דיזשורירען: א. דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), ס. גארפיין (פילסודסקי 54), י. כאנדזינסקי פיעטרקאווער 165), ר. רעמבעלינסקי (אנדזשייא 28), א. שימאנסקי (פשענדזאלניאנא 75).

עמיגראציע-געזעלשאפט „יעאס" אין לאדז

עס ווערען געזוכט פאלגענדע פערזאנען:

1) ה' געללעס און פרוי טייטעלבוים, וועגן זייער עמיגראציע-אנגעלעגענהייט נאך קובא.

2) ה' איצעקזאן און לוסטגארטען — וועגן זייער עמיגראציע-אנגעלעגענהייט נאך בראזיליע.

3) ה' איצעקזאן — וועגען זיין עמיגראציע-אנגעלעגנהייט נאך טשילי.

די דערמאנטע דארפען זיך מעלדען אין ביורא פון דער לאדזער אפטיילונג פון יוד. צענטר. עמיגראציע-געזעלשאפט „יעאס", לאדז, גדאנסקא 40 דאס ביורא איז טעטיג יעדען טאג, חוץ שבת, פון 10—2 פארמיטאג.

א ביטערער סוף ביי א זיסען עניו

(2) דאס לאדזער שטאט-געריכט האט נעכטען פערמשפט דעם לובלינער איינוואוינער בינם טאשעמקע אויף 10 טאג ארעסט, אדער בעצאהלען 100 זל. שטראף פאר'ן בענוצען סאכארין אין קאלטע משקאות.

מאנגעל אין ערטער

אין די היגע וועכנערין - קליניקעס

(2) אין שייכות דערמיט, וואס עס איז ליקווידירט געווארען די וועכנערין-קליניק ביי דער סאציאלער פערזיכערונגס - אנשטאלט אויף דער לאגעווניצקא-גאס, און מחמת דעם, וואס אלע וועכנערין=קליניקעס זענען איבערפולט, טרעפען אן די דאקטוירים פון די פאנאטאוויעס אויף שווערע מניעות ביים איינארדענען ארימע ארבייטער-קימפעטארינס אין די קליניקעס.

געפונען א טויטען קערפער אין פעלד

(2) אין פעלד ביי דער טשעשינער גאס האט מען געפונען א טויטען קערפער פון אנ'אומבעקאנטען מאנספערזאן אין דער עלטער פון אנ'ערך 50 יאהר.

קיין שום דאקומענטען האט מען ביי איהם נישט געפונען.

מען איז זיך משער, אז ער איז געשטארבען פון שכרות.

טראמוואי-בילעטען גיט ארויס „וואגאן-לי-קוק"

דאס רייזע-ביורא „וואגאן-לי-קוק", פיעטריקאווער 64, איז שוין צוגעטרעטען ארויסצוגעבען טראמוואי-בילעטען אויף סעפטעמבער.

כדי אויסצומיידען א געדראנג דעם 1 סעפטעמבער, ווערט געבעטען פריהער אויסצוקויפען די טראמוואי-בילעטען.

אויספלוג קיין ווין

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, ארגאניזירט דער היגער „וואגאן-לי-קוק" א נ'אויספלוג אויפ'ן יריד קיין ווין.

דער פרייז פון דער רייזע פון יאסעוויץ ביז ווין צוזאמען מיט א הנחה פאס איז 106 זל.

דער אויספלוג געהט אפ פון יאסעוויץ דעם 3 סעפטעמבער 10 אין אווענד. צוריק פון ווין פאהרט מען אפ דעם 8 סעפטעמבער, ספעציעלע צוגען פאר די אנטיילנעהמער זענען פארגעזעהן, די אנטיילנעהמער זאלען כדי האבען בעקוועהם. צוליב דער גרויסער פעראינטערעסירונג איז געוואונשען זיך וואס שנעלער איינצושרייבען.

איינשרייבונגען נעמט אן דאס רייזע-ביורא וואגאן-לי-קוק פיעטריקאווער 64.

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

טראוגוטא 8, טעל. 89-179

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אוונט, זונטאג פון 11—2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

א גרויסע גנבה

(2) נעכטען ביינאַכט האָבען זיך גנבים אַריינגעקראָגען אין דער וואוינונג פון ד"ר יעזשי נאַדעל (אנדזשעיא 4) און אַרויסגעגנב'עט פון דאָרט מלבושים, וועש און ביזשוטעריע פאַר אַנ'-ערך 6,000 זלאָטעס.

די גנבים זענען נעלם געוואָרען.

בעקומען א האַרץ-אַטאַק

וואַרטענדיג אויף אונטערשטיצונג

(2) וואַרטענדיג אין דער רייה פאַרן לאָקאַל פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד (מאַטעיקאַ 9) אויף צו בעקומען אונטערשטיצונג, האָט די 54-יעהריגע אַרבייטסלאָזע סטאַניסלאַווא אַבעראַווסקאַ פּלוצים בעקומען א האַרץ-אַנפאַל און געחלשט.

פאַגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין זאַפּאַס-פּיטאַל.

זיך צובראָכען א פוס

אַראָפּשטייגענדיג פון טראַמוואַי

(2) דער 24-יעהריגער שיע פּיערזשיאַנקאַ (פון זאַכאַדניע 42) האָט זיך נעכטען, אַרויסגייענדיג פון טראַמוואַי אויף באַלוטער מאַרק, צובראָכען א פוס און זיך אינגאַנצען צוקאַליעטשעט.

פאַגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין א שפּיטאָל.

צוביסען פון א הונד

(2) הערש אַלעקסאַנדער (פון זשעראָמסקיעגאָ 45) איז נעכטען אויף פּלאַץ בערנאַרדאַ (גרינער מאַרק) געפעהרליך צוביסען געוואָרען פון א הונד. מ'האָט צו איהם גערופען אַרויסגערופען פאַגאָטאָוויע.

Dr. REICHER

פּאָלודניאָווואַ 28, טעל. 201-93

ספּעציאַליסט

פאַר מענער-שוואַכע-בעהאַנדלונג.

סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען

נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָווענד.

רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי“ ציגעל-גאַס 27 טעלעפאָן 112-25

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

מיכאַל מיכאַלעסקאָ'ס

נייצטע אויפפיהרונג

היינט, מיטוואָך 9.30 אָווענד

גרויסע הנחה׳ און פאָלקס-פאָרשטעלונג

איינהייטליכע רעוואָלוציע-פּרייזען. אַלע בילעטען אין פּאַרטער בלויז 1 זל.

לעצטער טאַנץ

אין 3 אַקטען (6 בילדער), 30 נומערן געזאַנג און טענץ, צום לעצטען מאָל ! —

מאָרגען, דאָנערשטאָג — גרויסער פעסטיוואַל בילעטען אַלע נור 1 זל.

50 יאָהר יודיש טעאַטער איז איין נאַכט

פון גאָלדפאַדען ביז רומשינסקי

3 פּיעסען איז איין אָווענד 3

1) שולמית 2) דעם טאַטענס ניגון

3) א מתנה דעם טאַטען

אַכטונג! פרייטאָג, די טשאַרדאַש-פירשטין

מיט מיכאַל מיכאַלעסקאָ און פאַניאַ רובין אין די הויפּט-ראָלען.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

מיטוואָך, ד. 29-טן אויגוסט 1934

6,30 פריהמאָרגען-אוידיציע, 6,35 גראַמאָ-פאָן, 6,38 גימנאַסטיק, 6,53 גראַמאָפאָן, 7,30 הויזווירטשאַפט, 11,57 צייט = סיגנאַל, 12,03 ידיעות, 12,05 פּרעסע-איבערזיכט, 12,10 פּאָפּו-לערע מוזיק, 1 ידיעות פון טאָג, 1,05 קאָנצערט, 2 עקספּאָרט=ידיעות, 2,05 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, 4 קאָנצערט פון ניטאַ-רעס, 5 אוידיציע פאַר קינדער, 5,15 קאַמעראַלער קאָנצערט, 6 וויסען און בוך, 6,15 געזאַנג-רעסיטאַל, 6,45 לעגיאָנען-שמועס, 6,55 רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, קאָמוניקאַט פון לאָדז, 7 פער-שידענעס, 7,15 פליטען, 7,50 ספּאָרט-ידיעות, 8 געקליבענע געדאַנקען, 8,02 אַקטועלער פעליע-טאָן, 8,12 מוזיקאַלישע אוידיציע, 8,50 אָווענד-ידיעות, 9 טראַנסמיסיע פון גדיניע, 9,02 פליטען, 9,12 המשך פון דער מוזיקאַלישער אוידיציע, 10 ליטעראַריש פערטעל שעה, 10,15 טאַנץ=מוזיק, 11 ידיעות, קאָמוניקאַטען.

■ ■ ● |

פון אויסלאַנד

7.15 וויען — אָפּערע, 8 לאָנדאָן—בראַחמס-אָווענד, 8.30 שטראַסבורג — קאַמ. אָפּערע, 8,45 פּאַריז — אָפּערע, 8,45 רוים — אָפּערע, 9,20 מיילאַנד — סימפ. קאָנצערט.

לעצטע 2 טעג פון די „פרייליכע פּאַראַדע“ איז באַגאַטעלא

דאָס פרעהליכע פּראָגראַם א. נ. די „פריי-ליכע פּאַראַדע“ וואָס ווערט געגעבען אין רעווי-טעאַטער „באַגאַטעלא“ ווערט געגעבען די לעצטע 2 טעג. ד. ה. היינט און מאָרגען.

היינט ווערט געשפּילט 2 מאָל 8 און 10 אָווענד. אויסער דעם קומט פאַר 5 א זייגער ביי-טאָג א קאָנצערט פון אָרקעסטער אין גאָרטען פון טעאַטער.

פון זומער=טעאַטער

אין זומער-טעאַטער אין סטאַשיץ-פּאַרק ווערט געשפּילט די לעצטע דריי טעג. היינט, מאָרגען און איבערמאָרגען „פירשט מאַנעלי“.

ווי מ'טיילט מיט, האָט דער רעגירונגס-קאָמיסאַר אינזש. וואַיצוואָדזקי בעשטעטיגט דעם נייעם אַנסאַמבל פון שטאָטישען טעאַטער אויפן נייעם סעזאָן 1934/35. אַלס רעזשיסער איז בע-שטימט געוואָרען דער געוועזענער רעזשיסער פון סטאַניסלאַווסקי'ס טעאַטער אין מאָסקווא טשינגערין.

„א געלעכטער איז א זייט“...

ווערט היינט געגעבען צום לעצטען מאָל

אין „אַראַראַט“ ווערט היינט געגעבען צום לעצטען מאָל דער אויסערגעוועהנליך אויסגענומע-נער מאָנטאַזש פּראָגראַם א. נ. „א געלעכטער איז א זייט“.

מאָרגען, דאָנערשטאָג ווערט נישט געשפּילט צוליב דער גענעראַל-רעפּעטיציע פונם פולשטענדיג-נייעם פּראָגראַם א. נ. „לכבוד דעם הייליגען בימ-באַם“ וועלכער וועט בלויז געציילטע טעג געוויזען ווערען אין לאָדז, און מיט וועלכען עס וועט געעפענט ווערען דער קומענדיגער סעזאָן אין דעם טעאַטער „נאָוואָשטשי“ אין וואַרשע.

פאַר'ן גנב'ענען 53 ביימלעך

איז דעם ווערט פון 156 זלאָטעס

(2) דעם 21 מערץ ה.י. זענען די פּויערים ראָך דראַביק און סטאַניסלאַוו דראַביק, בעפאַלען דעם שומר פונם סטאַניסלאַוו טאַמאַשעס גאָרטען אין מאַלע לאַגעווניקי, פערשטופּט איהם דאָס מויל מיט א הויפען פערדישע צואה, און — צוגעגנב'עט 53 בוימלעך אין דעם ווערט פון 156 זלאָטעס.

דערפאַר האָבען די דראַביקס נעכטען בע-קומען א פּסק דין פון געריכט — דער ערשטער דריטהאַלבען יאָהר צו זיצען און דער צווייטער — אַנדערטהאַלבען יאָהר.

ס'איז געשאַפען געוואָרען א. „קאַלאַ“ פון יוד. ראַטמענער אין דער האַנדווערקער-קאַמער

(בריף אין רעדאַקציע)

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַרטיקעל אין „נייער פאָלקסבלאַט“ פון 28. ד. ח. נר. 202, פאַרוואָס ס'איז נאָך נישט געשאַפען געוואָרען קיין „קאַלאָ“ פון יודישע ראַטמענער אין דער לאָדזער האַנד-ווערקער-קאַמער? מעלדען מיר, אז דעם פאָריגען דינסטאָג, דעם 21. ד. ח. איז אויף דער איינלאַ-דונג אין לאָקאַל פון דער האַנדווערקער-עקספּאָזיטור פּיעטריקאָווער 20 פאָרגעקומען א זיצונג פון אַלע יודישע ראַטמענער, וועלכע האָבען געגרינדעט אַנ'איינהייטליכע „קאַלאָ“.

דאָס „קאַלאָ“ פערנעמט זיך מיט דער אָרגאַ-ניזאַציאָנעלער אַרבייט און צוגרייטונג צו דער טעטיגקייט אין דער נייער האַנדווערקער-קאַמער.

די צייטווייליגע אָנפיהרונג פון קאַלאָ פון יודישע ראַטמענער אין דער האַנדווערקער=קאַמער.

איז קאָנסום איז אַמביליגסטען

א גרויסע פרייד פערשאַפט דער איינקויף פון אַלערליי אַרטיקלען אויף די בעקוועמסטע בע-דינגונגען. ביליגע פּרייזען, די העכסטע קוואַליטעט און דער גרעסטער אויסוואַהל פון סחורות — זענען די מעלות, וואָס ציהען צו א צאָהלרייכע קונד-שאַפט אין „קאָנסום“ ביי דער ווידזעווער מאַנו-פאַקטור, ראָקיטשינער 54, (צופאָהר מיט'ן טראַמ-וואַי 10 און 16).

ס'איז דעריבער נישט קיין וואונדער, אז איצט נאָך די זומער-פעריען ווילען אַלע גרעסטע איינקויפען פאַר דער שול-יוגענד געמאַכט נאָר אין די איבערפולטע זאַלען פון „קאָנסום“.

בעשיקעמטע גנבים

(2) פון לעאָן לעווקאָוויטשעס שירעם-וואַר-שטאַט (נאַרוטאָוויטשא 9) האָבען גנבים אַרויסגע-טראָגען 200 פּאַראַסאָלקעס אין דעם ווערט פון אַנ'ערך 1,000 זלאָטעס.

פּאָליציי פיהרט אַנ'אויספאָרשונג.

W źreorganizowanym wydziale **„Safes“**

BANKU HANDLOWEGO w ŁODZI

SP. AKC. (KOŚCIUSZKI Nr. 15)

została otwarta dla wygody Sz. Klienteli

Przechowalnia,

przyjmująca za niewielką opłatę na przechowanie różne przedmioty w opieczętowanych kufrach, walizach i t. p., co jest szczególnie dogodne dla osób, udających się w **podróż, na letniska i t. d.**

דער אַריער-פּאַראַגראַף 202

ר. אײזראעל

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער היטלער צייט

— מיט אַלפרעד בעהמע האָב איך גאַרנישט צו ערלעדיגען. איך וויל נאָר איהם ערלעדיגען.

קאָן האָט אָנגעקוקט דאָס יונגעל, מיט וואָס פאַראַ דרייסטקייט ער האָט גערעדט און וויפיל עס איז געלעגען אין זיין בעציהונג צו אַלפרעד בעהמע.

— הערט פריינד, האָט קאָן געזאָגט, צו דעם יונגעמאַן. קודם כל וואָלט איך געוואָלט געניסען פון אייער צוטרוי. איך וואָלט געוואָלט, אז איהר זאָלט נישט מיינען, אז אין דעם אַלעם וואָס איך רעד צו אייך זענען פאַראַן עפּעס אַנדערע כוונות, איך פערשטעה אַליין, אז מ'קאָן נישט יעהען גלויבען, אז ביי די היינטיגע אומשטענדען אין דייטשלאַנד איז דער ענין פון גלויבען און האָבען צוטרוי א זעהר פּראָבלעמאַטישער ענין, דעריבער וואָלט איך געוואָלט אייך פערזיכערן אז איך בין אייער פריינד, איך וועל צוערשט זיך פערטרויען פאַר אייך ווער איך בין און וואָס איך האָב בדעה צו טון און דאַן וועט איהר זיך איבערצייגען אז איהר קענט מיר גלויבען...

קאָן האָט זיך גאָרנישט אָפּגעגעבען קיין חשבון דערפון, אז ער רעדט כמעט צו א יונגעל, הגם ביים געשפּרעך מיט איהם האָט זיך זיין יוגנטלעכקייט נישט אַרויסגעוויזען, קאָן האָט קודם כל געדאַרפט געפינען עפּעס א פאַרבינדונג מיט וועלכען ער זאָל האָבען א וואַרט אַרויסצורעדען, און דאַן צוזאַמען מיט איהם אָנהויבען די אַקציע, וועלכע ער האָט געפּלאַנעוועט.

דער יונגערמאַן האָט כמעט נישט פערשטאַנען וועגען וואָס קאָן רעדט מיט איהם, און האָט גע-ענטפערט.

— איך האָב איצט מעהר קיין צייט נישט, מיין מוטער וועט אויפן וואָקזאַל אויף מיר וואַרטען, איך דאַנק אייך פאַר דער בעגלייטונג.

— און איהר ווילט פאָהרען קיין אולם זיך זעהן מיט אַלפרעד בעהמע ?

— דעם אמת געזאָגט דאַרף איך זיך מיט איהם נישט זעהען, איך דאַרף נאָר וויסען וואו ער געפינט זיך. איך דאַרף נאָר זיין נאָהענט צו איהם דאָס איבעריגע וועט קומען פון זיך אַליין.

דאָס יונגעל האָט פּשוט געקריצט מיט די ציין ווען ער האָט דאָס גערעדט. דערווייל האָט ער פון ווייטענס געזעהן א פרוי וועלכע איז גלייך צוגע-גאַנגען צו דעם יונגעמאַן וואָס איז געשטאַנען צוזאַמען מיט קאָנ'ען.

— דו ביזט דאָ מוטער? זעהסט איך האָב אַ-ליין אַהערגעטראָפען.

— און איך האָב שוין מורא געהאַט פאַר דיר, האָט די פרוי געזאָגט.

— נישט געווען צוליב וואָס מוטער, דער דאָ-זיגער הער איז געווען אַזוי ליבענסווירדיג און מ'... בעגלייט ביז אַהער.

— א דאַנק, האָט די פרוי געזאָגט, שמייכלענדיג צו קאָנ'ען.

— דאָס איז הער קאָן, האָט דער יונגערמאַן ווייטער געזאָגט, א יוד. א קרבן פון די היינטיגע אומשטענדען דאָ אין דעם העקלהאַפטען לאַנד.

— אום גאָטעס הימעלס ווילען, וואָס רעדסטו?!

האָט די פרוי פערביסען מיט די ליפּען.

— האָסט נישט וואָס מורא צו האָבען, מוטער האָט דאָס יונגעל געזאָגט, הער קאָן וועט מיך נישט פערראַטען, ער איז אַוועק צו זאָגען, מיינס א פער-בינדעטער.

— אמת, האָט קאָן אונטערגעכאַפּט, בנוגע דעם איצטיגען רעזשים אין דייטשלאַנד האָב איך דיזעלבע מיינונג און אפשר נאָך אַנ'ערגערע ווי איי-ער זוהן.

— מ'דאַרף אָבער שווייגען, האָט די פרוי גע-זאָגט. מיר קומען ערשט פון אויסלאַנד, מיר זענען דאָך נישט פון דאַנען, מיין זוהן איז נאָך אַזוי יונג און אונערפאַהרען.

— אָבער דרייסט און אונערשראָקען, איז ער, האָט קאָן געזאָגט.

— גלויבט מיר, הער, איך האָב פיל צרות דערפון... איך קען אייך נישט, ווען איך וואָלט אייך דערציילט וואָלט איהר עס ערשט פערשטאַנען.

די לעצטער ווערטער האָט זיך דאָך משער זיין, אז דער יונגערמאַן און די פרוי זענען געווען נישט קיין אַנ-דערע ווי פרידאַ מיט גוסטאַוו, באַלד ווי גוסטאַוו האָט זיך בעקענט מיט זיין מוטער, באַלד ווי זי האָט איהם דערציילט וועגען דער פערגאַנגענהייט און גענענוואַרט האָט גוסטאַוו מעהר נישט געקענט רוהען. דערוויסענדיג זיך נאָך דערצו אז דער לייטענאַנט אַלפרעד בעהמע זיין פאָטער איז איינער פון די אָנפיהרער פון די היטלעריסטען, האָט עס איהם נאָך מעהר נישט געלאָזען רוהען, איהם האָט דאָ געשטיקט די לופט, ער האָט געברענט נאָך נקמה. נאָך פערזענליכער נקמה איבער בעהמען, א חוץ דעם האָט דער יונגער גוסטאַוו די פראַגע פון פערזענליכער נקמה פערבונדען מיט זיינע וועלט-אַנשויאונגען, צו זיינע פופצעהן יאָהר איז ער שוין געווען אַנ'איבערצייגטער קאָמוניסט, און דייט א געוויסער צייט געשטרעבט צו פאָהרען קיין דייטשלאַנד, כדי דאָרט אויפצוהויבען דעם קאַמף געגען די פיינדע און פערפאָלגער פון אַר-בייטער-קלאַס. איצט האָט ער שוין בײדע זאַכען פערבונדען.

ס'איז געווען נאָך א סיבה, וועלכע האָט גע-יאָגט גוסטאַוו צו פערלאָזען די שטאָט און דאָס לאַנד. וואו ער האָט געוואוינט, דאָס איז געווען די פערגאַנגענהייט און גענענוואַרט פון זיין מוטער.

איהם איז דאָס געווען זעהר פּיינליך הגם קיין טענות צו זיין מוטער האָט ער נישט געהאַט און איהר ווערט איז נאָך נישט געמינערט געוואָרען, ער האָט פערשטאַנען אז פאַר זיין מוטער איז דער ענין אויך נישט קיין אַנגענעהמער. און דעריבער האָט ער געשטרעבט מיט איהר צוזאַמען ערגעץ וואו אַוועקצופאָהרען. ער האָט אָבער נישט געהאַט קיין גענוגענדע מיטלען דעם פּלאַן צו פערווירקליכען. אמת, זיין מוטער האָט איהם דערצעהלט אז זי האָט בעקומען פון בעהמען עטליכע הונדערט זלאָטעס, אין ערשטען מאָמענט האָט ער געהאַט בעשלאָסען בשום אופן נישט צו געניסען פון דעם דאָזיגען געלד, אָבער אייבערצייגונג האָט ער זיך אָבער אָנגעהויבען צוצוגעוואוינען צום געדאַנק אז ער דאַרף דווקא דאָס דאָזיגע געלד בענוצען אויף דעם צוועק וואָס ער האָט זיך פאָרגענומען.

פרידאַ האָט שטאַרק אָפּגערעדט איהר זוהן פון דער גאַנצער אונטערנעהמונג, זי האָט פאָרגעפיהלט אז קיין גוטס וועט דאָס נישט ברענגען, וועגען איהר אייגענער פּערזאָן איז איהר אַבסאָלוט נישט געווען קיין אונטערשיד, איהר איז אמת געווען א שאָד דאָס קינד, ווי זי האָט איהם אָנגערופען. גוס-טאַוו איז געווען דער גאַנצער אינהאַלט פון איהר לעבען, זי האָט זיך קוים דערקענט צו איהם, קוים איהם צוגעדריקט צו איהר ברוסט און שוין האָט זי געפיהלט וועט ער פון איהר פערשוואונדען זי האָט אָבער צו איהם נישט געהאַט קיין עצה זי האָט איהם צופיל געליבט אז זי זאָל איהם קענען אין עפּעס אָפּזאָגען. יעדענפאַלס האָט זי בעשלאָסען איהם אַליין נישט צו לאָזען פאָהרען נאָר "מיט-פאָהרען וואוהין גוסטאַוו וועט נאָר פאָהרען, איהר איז שוין לאַנג פערמיאוסט געוואָרען איהר „פאַך“. זי איז שוין סיי-ווי-סיי געווען א פערלוירענע. פון היינט אָן האָט זי זיך געוואָלט מקריב זיין פאַר איהר קינד. אַזוי־אַרום איז געקומען דערצו אז אויפן וואָק-זאַל אין מינכען זענען איצט געשטאַנען גוסטאַוו מיט זיין מוטער, וועלכע האָבען מיט א געוויסען אומצוטרוי געקוקט מיט קאָנ'ען, מיט וועלכען גוס-טאַוו האָט זיך צופעליג בעקענט.

(פאָרטזעצונג קומט).

וואס איז פארגעקומען אין אלזשיר?

פון אַ ספּעציעלע רייזע פון י. חאמסקי.

אַ מאמע מיט פיער טעכטער, וועלכע האבען אַ גאנצן טאג העלדיש געקעמפט מיט אַ המון אראבישע כוליגאנעס

דאס שטעטעל איין־ביידא, ליגט אַ הונדערט קילאמעטער אויף דרום פון קאנסטאנטין.

אַ יידיש שטעטעל אין סאַמע צענטער פון אראבישען ישוב. אַרומגערינגעלט פון אראבישע דערפער. יפון דורות לאַנג האבען דארט יידען געלעבט.

גוט געלעבט מיט׳ן מוזולמענער, זייערע קליי־ענטער איהם צוגעשטעלט, שטאָף אויף זיין בורנוס און טארבאן און אויף וואָאל צו פערשטעלן זיין ווייבס פנים, שיך פאר דעם אראבער גאַרבייט און גאלד־צירונגען פאר זיין ווייב געשמידט. רייך זענען דא יידען געווען. גאנצע גאסען מיט יידי־שע געשעפטען.

— און איצט?

— איין לאַנגע חורבה!

איין שורה צוהאַקטע פענסטער, אויסגעריי־סענע טירען, פערברענטע ווענט און אויסגעליידיג־טע פאליצעס.

אַלץ פערניכטעט.

ווי אַ ביינער, ווי אַ שרעקליכע כוואַליע איז גאַ דורך די ווילדע רציחה.

און גאַרבישט געלאזען.

טאַקע גאַרבישט.

• • •

אויף די הענד פון מיין שוועסטער פערענדיגט איהר לעבען, שרעקליך האט זי געליטען פון די בלוטיגע קאשמארען.

* * *

איצט גיה איך דורך די גאַסען פון איין־ביידא אַלעס פערניכטעט. אַלעס צובראָכען, פער־ברענט, צורויבט, רואינירט, איין געשעפט נאָך דעם צווייטען. אַ גרויסע קהלה דא געווען. איצט זענען אַלע נאַקעט־אָרים. ווי אַ ריזיגער פלאַם איז דא דער פאגראם דורך. שטעהט איצט אַ ייד פאַר זיין פערברענט הויז און געשעפט און רעדט מיט העסיגביטערע איראָניע:

— איהר זעהט די הויזען, וועלכע איך טראָג?

— יאָ.

— דאס איז מיינס, און דאס העמד?

— יאָ.

— דאס איז נישט מיינע.

מיט אַ שטימע פול ביטערניש רעדט ער.

— דאס העמד האט מען מיר געגעבען, אַ נדבה געגעבען מיר... מיר...

און ער קלאפט אויף זיין הויז, אויף זיין פראַצע: —

— וואס זאל איך איצט טוהן? — בעטלען?

* * *

דאס רויבען איז דא געווען גוט ארגאַניזירט, קיין איין זאך איז נישט געבליבען נישט גערירט. פשוט אויסגערויבט ביז דעם לעצטען שטיקעל סחו־רה. ביז דעם לעצטען האַמער איז אַ יידישען שוס־טען ווארשטאט. בלויז 2—3 געשעפטען זענען גע־בליבען פון אַ בליהענדער יידישער קהלה. און די היגע יודען, וועלכע קענען גוט דעם אַראַבער, וואַרפען די שולד נישט אויף דעם פויער:

— איהם רעדט מען איין! —

— נאר ווער דען?

די יונגע אינטעליקטועלע שאוויניסטען.

• • •

קיין איין יידישער טויט־פאַל איז דא נישט געווען צום גליק. דער פאגראם איז דא פאָרגע־קומען נישט זונטאג, נאר מאָנטאָג. יודען האבען זיך פערטיידיגט, שטאַרק פערטיידיגט. אין איין פאַמיליע כהן האט אַ מוטער מיט 4 טעכטער און אַ זוהן געשטעלט אַ העפטיגען ווידערשטאַנד, און די טיר האט באַכגעגעבען אונטער דעם מוראַ־דיגען דראַנג פון דער מאַסע און די אַלטע יידישע פרוי, וועלכע לעבט שוין איבער 60 יאָהר צווי־שען די אַראַבער אַרויס צו די:

— וואס ווילט איהר. מוזולמענער?

פון המון האט מען איהר געענטפערט:

— אייך אויסראָטען.

— בענעמט אַלעס צו, אבער לאזט אונז לעבען.

— מיר וועלען אַלעס בענעמען און דאס לע־בען פון דיין זוהן אויך!

פון אַלע זייטען האט מען גענומען שלאָגען די אַלטע מוטער. דער זוהן און די טעכטער זענען אַרויס איהר צו הילף. דערויף האט די באַנדע געוואַרט. אַזאַג צייט האט די יודישע פאַמיליע זיך געוועהרט און די רציחה פון דער באַנדע איז נאָך מעהר געשטיגען. זיי האבען אַ כאַפּ־געטון דעם זוהן יוסף כהן. אַוועקגעשלעפּט איהם, דיין עלטסטע שוועסטער עמא כהן איז איהם נאָך. פון אַלע זייטען האט דער המון געשריען:

— שחט איהם!

— די שוועסטער אויך!

איינער האט פאָרגעלעגט:

— זאל זי פריהער זיך צוקוקען ווי מען שחט דעם ברודער... נאכהער וועט מען עס איהר טאָן.

מיט אַ מעסער האט זיך אַן אַראַבער אַנגעוואָר־פען אויף יוסף כהן. אַ שניט געטון שוין ביים האַלז, בלויז האט אַ שפּראַץ געטון, מיט חער האַנד האט דער ברודער זיך געוועהרט, האט מען איהם אפּגעשונדען די גאַנצע הויט, די שוועסטער האט געמאַכט אַ מוראַ׳דיגען געוואַלד:

און עמא כהן פערענדיגט איהר ערצעהלונג:

— ווי פון הימעל — פון הימעל טאַקע — האב איך דערהערט אַ פייפעריי פון קוילען. אַפּ־אפּטיילונג סאלדאטען פון פרעמדען־לעגיאָן האט זיך בעוויזען און גענומען לויפען צו אונז. די האַ־בען אפּגעלאָזען מיין ברודער. ער איז געבליבען ליגען אויף דער ערד. איך בין צו צו איהם, גע־מיינט, אַז ער איז שוין טויט. אבער דער האַלז איז נישט געווען טיף פערשניטען. מיר זענען בען געוואָרען געראַטעוועט.

יודען האבען מיך אפּגעראָטען:

— פאהרט נישט אַהין!

און אַלעמאָלס: —

— נישט מיט׳ן אויטאָ. עס איז געפעהרליך!

האב איך זיך געשלעפּט קנאַפּע פינף שטונ־דען מיט אַ באַהן.

און שוין אין קאָפּע דערזעהן דעם חורבן. יידישע פאַמיליעס זענען מיטגעפאָהרען. ערשט איצט האט מען זיי ערלויבט צוריקקעהרען אַהיים. איינער, זעדביב מיט זיין פרוי, אַ צווי יונגלעך, אַ צווילינג איז מיטגעפאָהרען. די פרוי אין טרויער, דער מאַן בישט ראַזירט.

— אַנ׳אבל! — איינס פון די צווי פיצלעך קינדער האט אַ געקריוועלטן קאָפּ האָר און דאָס צווייטע קינד איז איינגאַנצען ראָזיהט דאָס קעפּעל און אינמיטען קעפּעל ציהט זיך אַ לאַנגע, גלייכע וואונד:

— אַב׳אַראַבישע מעסער!

אַ פּראָצענט פון טוניס פאהרט אין באהן. ער העריעהט עס און שפּרינגט אויף:

— האבען די אַזאַ קינד אויך נישט געשאָנע־וועט?!

— איהר זעהט דאָך!

— אהאָ! — ער קען זיך צו זיך נישט קומען.

און דער יונגער פאָטער, דער אבל דערציילט:

אַ צווילינג האב איך, איז איין קינד בייַ אונז געווען און דאָס צווייטע מיט מיינע עלטערען.

און ער גיט איבער אַזאַ שרעקליכע געשיכטע:

— אַ פריינד אונזערער איז געשטאָרבען אין פראנקרייך, האט מען איהם געבראַכט קיין קאנ־סטאַנטין אויף בעגראָבען. און די היגע יידישע פאַמיליעס, ווייסט איהר דאָך, האלט מען זיך זעהר צוזאַמען, אַ שמחה, אַ טרויער, קומט די גאַנצע משפחה, האבען מיינע עלטערען בעשלאָסען:

— מיר פאָהרען צו דער לויה.

מיין פאָטער משה זעדביב איז געווען אַ ייד פון 67 יאָהר. שוואַך שוין, די מוטער אויך אין די יאָהרען. זענען זיי אוועקגעקומען קיין קאנסטאַנטין זונטאָג, אויפ׳ן גאַס איז געוואָרען שטורעמדיג, האַ־בען זיי געזוכט וואו צו בעהאַלטען און וועגען אַהיך צו די אַטאַלים. איהר ווייסט דאָך די גרויסע שחיטה, וואס דארט איז פאָרגעקומען, די טאַכטער, דער זוהן דערהרגעט, מיין פאָטער איז בעלה געפאַלען דאָרט אַ טויטער. די מוטער האט מען שווער פערוואונדעט. אויף אַ לויה פון אַ קרוב גע־נען זיי געפאָהרען — און מיין פאָטער האט מען נאָך בעערדיגט פאַר דעם קרוב, אינ׳ם גרויסען קבר פון די קדושים.

— און די מוטער, וואס מאַכט?

— אויך טויט?

— אהאָ!

— יאָ, און ווי שרעקליך, פון די צרות האט זי דעם זינען פערלוירען. זי האט זיך אויפגעהויבען פון איהר שפּיטאַל־בעטעל און גענומען זינ־גען, פרעהליכע לידער האט זי געזונגען. אַראַ־בישע לידעלעך און נאכהער חזנ׳ישע פון שוהל און אינמיטען האט זי איבערגעריסען, אויפגע־הויבען ביידע הענד און גענומען שרייען:

— זיי געהען! זיי געהען!

דאס שפּיטאַל איז אויפגעציטערט געוואָרען פון איהר ליאַרעם:

— אַ מעסער האַלט ער, שעכטען וויל ער מיך! מיר האבען זי אַרומגענומען.

— מאַמע, מיר שטעהען אַרום אייך...

זי האט געוואַט אַרויסגעגלעצטע אויגען.

— ווער זענט איהר? רויבער?

— מאַמע טייערע, אייערע קינדער זענען מיר. מיר האבען אנגעהויבען וויינען. האט זי פּלוצ־לונג פערשטאַנען.

— קינדער מיינע, איך פערשאַף אייך צער... און זי האט גענומען בעטען.

— זייט פרעהליך! —

און זי האט גענומען זינגען. און מיר האבען געמוזט מיטזינגען, מיט די הענד באַך צופּאַטשען.

דריי טעג און דריי נעכט האט זי געזונגען, שרעקליכע ווידוים האבען זי געפּייניגט און אויפּ־געטרייסעלט. זי האט זיך אַראָפּגעריסען פון בעט:

— זיי געהען... בלוט... אַ מעסער — —

אַזוי דער היטער נאַכט איז זי געשטאָרבען.

די דייטשע נאצי־פרעסע וועגען דער יודישער וועלט־קאנפערענץ

די דראהונגען פון שטרייכער־ארגאן

בערלין, (יט״א) די גאַנצע דייטשע פּרע־סע נוצט אויס די נאָר וואָס געשלאָסענע בעראַ־טונגען פון דער דריטער יודישער וועלט־קאָנפערענץ אין זשענעווע פאַר אַנ׳אינטענסיווער אַנטי־יודישער פּראָפּאַגאַנדע. די נאַצי־פּרעסע בעמיהט זיך צו בעווייזען, אַז די זשענעווער קאָנפערענץ שטעלט מיט זיך פאָר, אַ בעשטעטיגונג פון דער נאַציסטי־שער בעהויפּטונג, אַז „אַל־יודאַ בילדעט אַ וועלט־אַליאַנץ געגען דייטשלאַנד“.

דער „פעלקישער בעאָבאַכטער“ טרייסט זיך שרייענדיג, אַז דער אַלגעמיינער איינדרוק פון דער קאָנפערענץ איז, דאָס „אַל־יודאַ איז שטאַרק פּעסימיסטיש און אַנערקענט, אַז זיינע פּלענער האָבען געליטען אַ דורכפאַל“.

אין אַ בעזונדערס העצעריש־אַגרעסיווען טאָן בעריכטעט וועגען דער יודישער וועלט־קאָנפערענץ די „פראַנקישע טאָגעסצייטונג“ דראָהענדיג, דאָס די דייטשען וועלען לגבי די יודען אַנווענדען דעם פּרינציפּ פון „אַנ׳אויג פאַר אַנ׳אויג און אַ צאָהן פאַר אַ צאָהן“. די צייטונג שרייבט, אַז אין ליכט פון די זשענעווער בעראַטונגען אין „אַנגזער מלחמה געגען יודאַ פולשטענדיג בערעכטיגט און בעשטעטיגט די ריכטיגקייט פון שטרייכערס קאַמ־פּערישען אַנטיסעמיטיזם“. פראַנקענלאַנד וועט ווייטער אונטער שטרייכער׳ס פיהרונג שטעהען אין די פאָדערשטע רייהען פון דער אַנטי־יודישער מלחמה.

די דייטשע צייטונג גיט אַ בעריכט פון דער זשענעווער קאָנפערענץ א. ק. „דאָס יודענטום אָהן אַ מאַסקע“ און טיילט מיט אויספיהרליך וועגען די בעשלוסען בנוגע דער אַנטי־דייטשער באָיקאָט־אַקציע. בלויז די „פראַנקפורטער צייטונג“ ברענגט אַנ׳אָביעקטיווען בעריכט פון די זשענעווער בע־ראַטונגען.

„8־אוהר אַבענדבלאַט“ ברענגט אונטערן איי־בערשריפט „דייטשע יודען פּראָטעסטירען בעגען דער קריגס־ערקלערונג פון וועלט־יודענטום“ דעם אינהאַלט פון פאָלגענדער דעפּעשע „צום פיהרער און רייכסקאַנצלער“ אונטערגעשריבען דורך ד״ר נאוימאַן:

„דער מיט 14 יאָהר צוריק בעגרינדעטע פערבאַנד פון נאַציאָנאַל־דייטשע יודען פּראָטעסטירט שאַרף געגען די דייטש־פיינדליכע בעשלוסען פון דער אַזוי גערופענער יודישער וועלט־קאָנפערענץ. די וואָרצעללאָזע ציוניסטען און אַל־יודען, וועלכע האָבען זיך פערזאַמעלט אין זשענעווע, זענען נישט בערעכטיגט צו רעדען פאַר די אין דייטשלאַנד אַלט־איינגעזעסענע און נאַציאָנאַל־געזינטע יודען. די דייטש־פיהלענדע יודען וואַרפען אַפּ יעדע אויסלענדישע אריינמישונג אין דייטשע אינערליכע געלעגנהייטען און האָפען אויף אַ באַלדיגע לעזונג פון דער יודען־פראַגע לויט די געזיכטס־פונקטען פון נאַציאָנאַלער זיכערקייט“.

די דאנציגער נאצים רעכענען זיך קנאפ־וואס מיט די סענאט־ערקלערונגען

און העצען פאר זייער אנטי־יודישע העצע

דאַנציג, (יט״א) די אַנטי־יודישע באָיקאָט־העצע אין דאַנציג דויערט ווייטער. טראָץ דעם, וואָס די דאַנציגער רעגירונג האָט ווידער ער־קלערט, אַז זי וועט נישט טאָלערירען קיין באָיקאָט געגען די יודישעווירטשאַפטס־קרייזען, זעצט פאָר די דאַנציגער נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע אָרגאַני־זאַציע, וועלכע האַנדעלט לויט די אָנווייזונגען פון בערלין, איהר אַנטי־יודישע אַקציע. אַזוי צ.ב. האָט דער דאַנציגער נאַצי־פיהרער, פאָרסטער, ווידער ערקלערט אויף אַ פערזאַמלונג, דאָס ווער ס׳קויפט ביי יודען אָדער האַלט אונטער מיט זיי בעציהונ־גען, דאַרף בעטראַכט ווערען אַלס פעררעטער פון דער פּאַרטיי און פון נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם“.

עס איז קלאָר, אַז אין אַזעלכע בעדינגונגען זענען די אָפיציעלע ערקלערונגען פון דער דאַנצי־גער רעגירונג גאָנץ ווערטלאָז.

די יודישע ווירטשאַפטליכע קרייזען אין דאַנ־ציג מאַכען זיך נישט קיין שום אילוזיעס בנוגע דער בעסערונג פון דער יודישער לאַגע אין דאַנ־ציג, וואָס אונטערשיידט זיך בלויז אויפן פּאַפּיר פון דער לאַגע אין דייטשלאַנד.

שטרענגע מיטלען געגען איבער־פיהרען כשר־פלייש פון דייטשען אבער־שלעזיען

בערלין (יט״א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אָפּשאַפונג פון שחיטה־פערבאָט אין דייטשען אָבערשלעזיען זענען דורך דער מאַכט אָנגענומען געוואָרען שטרענגע מיטלען, אַז דאָס כשר־פלייש זאָל פון אויבערשלעזיען נישט אַרויסגעפיהרט ווע־רען אין אַנדערע טיילען פון דייטשלאַנד.

געשטארבען די עלטעסטע יוד. פרוי אין רומעניען

טשערנאָוויץ (יט״א) אין שאַלאַץ (צפון רומעניען), איז געשטאָרבען די פרוי ראַזאַ אַבראַ־האַם, וועלכע האָט דערגרייכט דעם עלטער פון 115 יאָהר.

די פערשטאָרבענע איז ביז די לעצטע מינו־טען פון איהר לעבען געווען געזונד און מונטער.

5 יודען אין שטאדט־ראט פון בעלגראד

בעלגראַד (יט״א) דער אינערן־מיניסטער האָט נאָמינירט אַ נייעם שטאָדט־ראַט פון גרויס־בעלגראַד, וואָס בעשטעהט פון 50 פּערזאָן. הגם די יודען בילדען בלויז 3 פּראָצ. פון דער בעל־גראַדישער בעפעלקערונג, געהען אַריין אין נייעם שטאָדט־ראַט 5 יודען, דערונטער דער פּאָרזיצער פון דער אשכנזישער קהלה און וויצע־פּאָרזיצער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע ד״ר פרידריך פּאָפּס.

ראטעוועט אייער געזונט

קראנקע אויף רופּטורען (ברוך־קראנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל־גומי־באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך־קראַנקהייטען (רופּטורען) אַפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּע־ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך־באַנדאַזשען. אויף אויסגעקרימטע רוקען־ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל־גאָרסעטען אויף ביינער־שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָ־פּעדישע הייל־אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס־מאָדעלען, אויף זשילאַסעם. — גומי־זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אנשטאלט פאר הייל־ארטאפּעדיע

אויס לעמבערג

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ

לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)

(פּראָנט פּאַרטער), טעל. 177־09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס־באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איזאָנבעדינגט נויטיג.

צאָהלרייכע דאַנקזאָגונגען און דאַנק־בריף.

(אין זגערזש אויף טלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

געשלאסען די וועלט-קאנפערענץ

פון די אלגעמיינע ציוניסטען אין קראקא

בעשלאסען צו שאפען א וועלט-פערבאנד פון אלגעמיינע ציוניסטען

קראקע (יט"א) אויף דער זונטאגדיגער נאכמיטאג-זיצונג פון דער אלוועלטליכער וועלט-קאנפערענץ פון די אלגעמיינע ציוניסטען האט

דר. י. שווארצבארד

אין אן אויספיהרליכען בעריכט געשילדערט די שווערע בעדינגונגען, אין וועלכע עס איז אויסגעסאמען צו פיהרען די ארבייט דער ליטונג פון וועלט-פערבאנד פון די אלגעמיינע ציוניסטען. טראץ די אלע מניעות און שוועריגקייטען האט דער וועלט-פערבאנד אנגעקניפט ענגע בעציהונגען מיט די אלגעמיין-ציוניסטישע ארגאניזאציעס אין 26 לענדער אויף דער גאנצער וועלט. פון 16 לענדער זענען געקומען דעלעגאטען צו דער איצטיגער וועלט-קאנפערענץ. פון א ריהה לענדער זענען נישט געקומען קיין דעלעגאטען צוליב טעכנישע שוועריגקייטען.

אין דריי לענדער — טשעכאסלאוואקיי, דייטשלאנד און ארגענטינא עקזיסטירען איינהייטליכע אלגעמיין-ציוניסטישע ארגאניזאציעס, וועלכע געהערען צום וועלט-פערבאנד.

ד"ר שווארצבארד איז דאן אריבער צו דער אנצייכענונג פון די אויפגאבען פון די אלגעמיינע ציוניסטען אין דעם איצטיגען מאמענט. דאס וויכטיגסטע איז איצט, אז די אלגעמיינע ציוניסטען זאלען בילדען א קאנסאלידירטע גרופע, וואס זאל זיין אומאפהענגיג פונ'ם לינקען, סיי פונ'ם רעכטען פליגעל אין דער ציוניסטישער בעוועגונג. ד"ר שווארצבארד פערטיידיגט דעם שטאנדפונקט, אז עס זענען פאקטיש נישטא קיין וועזענטליכע אונטערשידען צווישען די גרופען א. און ב. פון די אלגעמיינע ציוניסטען. די פעראייניגונג און קאנסאלידירונג פון די אלגעמיינע ציוניסטען איז געוואָרען א געבאָט פון דער שעה. פון דער פאוויטיווער לעזונג פון דער דאזיגער פראגע איז אין א גרויסער מאָס אפהענגיג דער גורל פון דער ציוניסטישער בעוועגונג.

נאכדעם האט גענומען א ווארט דער וויצע-פארזיצער פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט

דר. רופאייזען (טשעכאסלאוואקיי)

וועלכער געהערט צו דער גרופע א. פון די אלגעמיינע ציוניסטען. ד"ר רופאייזען האט איז זייך רעדע בעטאנט, אז צווישען די ביידע שטרעמונגען פון די אלגעמיינע ציוניסטען, די גרופען א. און ב. זענען פערהאן טיפע און וועזענטליכע אונטערשידען, וועלכע טארען נישט גרינגעשעצט ווערען. די דאזיגע אונטערשידען וועלען קענען אויסגעלעמט ווערען אין משך פון א לענגערער עוואָלוציע, יעהענפאלס, דארף אלץ געטון ווערען, כדי צו געפינען אן אויסוועג פון דער איצטיגער לאגע...

דר. מאסינזאן (ארץ-ישראל)

שילדערט אין א לענגערער רעדע די לאגע, וואס האט זיך לעצטענס געשאפען אין ארץ-ישראל און ווייזט אן, אז אין משך פון דער לעצטער צייט זענען אריינגעקומען קיין א"י 35 טויזענד אראבער פון די ארומיגע לענדער. די אראבער פערנעהמען פיל יודישע ארבייטס-פלעצער. פיל דער צו זענען אויך גורם די אפטע קאנפליקטען צווישען די יודישע ארבייטער און ארבייטס-געבער.

מען דארף שטענדיג געדענקען, אז

אהן יודישע ארבייטער וועט נישט זיין קיין יודיש ארץ-ישראל

מען דארף דעריבער מאכען א סוף צו די אונאויפהערליכע ארבייטס-קאנפליקטען. דעריבער איז די איינפיהרונג פון נאציאנאלען ארביטראזש אין א"י געווארען א דרינגענדע נויטווענדיגקייט. מען מוז אומבעדינגט רעגולירען די ארבייטס - בעציהונגען אין לאנד.

די קאנסאלידירונג פון די אלגעמיינע ציוניסטען איז א לעבענס-פראגע פארן ציוניזם. די בויאיצטיגע ליטונג פון דער ציוני- ארגאניזאציע איז איינזייטיג. מען דארף געדענקען, אז אין א גרויסער מאס, א דאנק דעם פריוואט-קאפיטאל און פריוואטער איניציאטיוו האט א"י אויפגענומען און ווירטשאפטליך איינגעזאפט אין זיך 40 טויזענד נייע עולים.

ד"ר מאסינזאן האלט, אז עס איז נישט ריכטיג די בעהויפטונג, דאס די אלגעמיינע ציוניסטען פון דער גרופע ב. רעפרעזענטירען די בורזשואזע עלעמענטען. צו דער דאזיגער ריכטונג געהערען אויך פיל ארבייטער, אנגעשטעלטע אנגעהעריגע פון פרייע בערופען א. ד. גל.

די פעראייניגטע אלגעמיין-ציוניסטישע ריכטונג דארף זיך בעציהען אהן פיינדשאפט צום לינקען פליגעל. אבער זי דארף זיך מיט איהם נישט פערבינדען.

די אלגעמיינע ציוניסטען זענען געגען עלימינירען די רעוויזיאניסטען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

אבער זיי הוילען אויך נישט ווערען אפהענגיג פון די רעוויזיאניסטען. די אלגעמיינע ציוניסטען דארפען בילדען א שטארקען און צענטראלען כוח אין דער ציוניסטישער בעוועגונג, וואס זאל משפיע זיין אויף איהר ענטוויקלונג.

קראקע (יט"א) אויף דער מאנטאגדיגער פארמיטאג-זיצונג פון דער וועלט-קאנפערענץ פון די אלגעמיינע ציוניסטען איז פארטגעזעצט געווארען די גענעראל-דעבאטע.

ד"ר מיבאשאן (רומעניען) האט געפאדערט קלאר צו פארמולירען די אידעאלאגישע פלאטפארם פון די אלגעמיינע ציוניסטען און האט בעריהרט די פראגע פון רעארגאניזירען דעם ציוניסטישען קאנגרעס און דעם וואהל-מאדוס צום קאנגרעס. דער רעדנער האלט, דאס די ציוניסטישע עקזעקוטיווע דארף אריבערגעטראגען ווערען קיין ירושלים, און לאנדאן און זשענעווע דארפען בלויז אמטירען פאליטישע עקספאזיטורען פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע.

דאס ווארט בעקומט דר. רובאשאו (א"י) וועלכער שטרייכט אויך אונטער די ברענענדע נויטווענדיגקייט צו פערפעסטיגען און קאנסאלידירען דעם וועלט פערבאנד פון די אלגעמיינע ציוניסטען.

נאכדעם ווערען אויף דער קאנפערענץ געהאלטען צוויי רעפעראטען וועגען די פראבלעמען פון דער אלגעמיין-ציוניסטישער יוגענד-בעוועגונג. די רעפעראטען האבען געהאלטען דר. ארנשטיין (קראקע) און דר. סטופ (לעמבערג).

די קאנפערענץ האט געוועהלט דריי קאמיסיעס: פאר די ענינים פון פערבאנד-סטאטוט, פאר די פראגען פון דער יוגענד-בעוועגונג און פאר ארגאניזאציאנעלע פראגען.

גלייך נאך דער שליסונג פון דער פארמיטאג-זיצונג זענען די קאמיסיעס צוגעטרעטען צו דער ארבייט.

אין אלגעמיין הערשט אויף דער קאנפערענץ אן אפטימיסטישע שטימונג און די קאנפערענץ-קרייזען גלויבט מען, דאס די קאנפערענץ וועט ברענגען פאזיטיווע רעזולטאטען אויפן וועג פון דער קאנסאלידירונג פון די אלגעמיינע ציוניסטען.

קראקע, 28. (יט"א טעלעפאניש).

דינסטאג 6 פארטאג איז געשלאסען געווארען די סעסיע פון וועלט-פערבאנד פון די אלגעמיינע ציוניסטען. דער רעזולטאט איז א גינסטיגער.

ס'איז בעשלאסען געווארען צו שאפען אן איינהייטליכען וועלט-פערבאנד פון אלגעמיינע ציוניסטען. אפשאפען אלע ביז איצטיגע גרופירונגען, ווי די גרופע א. און ב. „עת לבנות" א. אנד.

ס'איז געשאפען געווארען א וועלט-עקזעקוטיווע מיט ד"ר מאסינזאן בראש. די צענטראלע וועט זיך געפינען אין א"י, און אן אייראפעאישע צענטראלע אין קראקע מיט ד"ר שווארצבארד בראש.

ס'זענען אנגענומען געווארען א גאנצע ריהה רעזאלוציעס וועגען דעם לעגיסלאטיווען ראט אין ארץ-ישראל.

פראבלעמען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין פוילען

רעפעראט פון רעד. מ. קליינבוים

מיר האבען שוין בקיצור איבערגעגעבען דעם רעפעראט, וואס רעדאקטאר קליינבוים האט געהאלטען אין ערשטען טאג פון 11-טען ציוניסטישען לאנד-צוזאמענפאהר, אין ווארשא. איצט ברענגען מיר גרעסערע אויסצוגען פון דאזיגען רעפעראט:

דאס ערשטע און צוגלייך דאס וויכטיגסטע פראבלעם וואס מיר האבען צו בעהאנדלען איז

די ראל פונ'ם אלגעמיינעם ציוניזם

אין דער בעוועגונג און אינ'ם ישוב. ס'האט זיך ביי אונז צופלאקערט א העפטיגער קאמף צווישען די עקסטרעמע פליגלען. ס'האט זיך פערשארפט ביז גאר דער אינטערעסען-קאמף אין ישוב. מוז דעריבער געשאפען ווערען א שטארקער כוח, וואס זאל זארגען נישט פאר איין טייל, אחער קלאס פון פאלק און פון ישוב. נאר פאר אלע טיילען גלייך, פארן בנין אלס גאנצעס. דער דאזיגער כוח מוז תמיד ענטשיידען לויט ריין-ציוניסטישע קריטעריומס אהן שום רי'קזיכט אויף אנדערע סאציאלע, רעליגיעזע, פארטייאישע מאטיוען. דער דאזיגער כוח מוז אלץ, די אינטערעסען פון זיין קלאס פונ'ם יחיד. פון זיינע אנשויאונגען אונטערווארפען דער איין און איינציגער גרויסער זאך, וואס טראגט דעם פשוט'ן, אבער אלץ — אומפאסענדען נאמען ציוניזם.

פון דער דאזיגער טעארעטישער אויפפאסונג פליסען ארויס פראקטישע מסקנות לויט וועלכע אונזער ארגאניזאציע האט זיך געריכטעט ביז איצט, און מוז זיך אויך ווייטער ריכטען. דער אלגעמיינער ציוניזם מוז אפהיטען די גאנצקייט פון דער ציוניסטישער וועלט-ארגאניזאציע, וועלכע איז נישט בלויז אן אינסטרומענט צו פערווירקליכען דעם אידעאל פון א"י-אויפבוי, נאר אויך אן אינסטרומענט צו ערציהען דאס פאלק צו אן זעלבסטשטענדיג נאציאנאל לעבען, אידער ס'וועט זיין א יודענשטאט און כדי ער זאל זיין, מוז פריהער ענטשטעהען א טיפ פון א יודישען שטאט-בירגער, און דערצו דינט די איינהייטליכע ציוניסטישע ארגאניזאציע, ס'מוז אין איהר הערשען איינהייטליכע דיסציפלין, כדי זי זאל נישט פערלירען איהר אקציאנס-פעהיגקייט. די טיראלאנישע פלענער פון פערוואנדלען די וועלט-ארגאניזאציע אין א לויזע פערבינדונג פון פארטייען אהן רעכט פון בעשלוסען, בעדייט א ליקווידאציע פון הערצלס גרעסטער שאפונג. מיר, די אלגעמיינע ציוניסטען מוזען זיך געגענשטעלען דער צושטערונגס-ארבייט געגען אונזער ארגאניזאציע, געגען די ספעראטיסטישע - בטלות און פרובען. מיר מוזען ערציהען די יודישע געזעלשאפט אין גייסט פון מלוכה'שער איינהייט. פון דעמאקראטישע איינריכטונגען, פון נאציאנאלער דיסציפלין.

אויף די נאציאנאלע פאנדען זענען נישט נאר א מיטעל צו פיהרען קאלאניזאטארישע טעטיגקייט, נאר אויך צו ערציהען דעם יודישען מענש אין גייסט פון נאציאנאלע פליכטען. עס איז א פערברעכען נישט נאר צו פיהרען באיקאט-העצע געגען די קרנות, נאר אויך דאס מזלזל זיין אין דער בעדייטונג פון נאציאנאלען קאפיטאל אינ'ם א"י-אויפבוי. אויב די פאנדען האבען אין פוילען נישט געליטען צוליב'ן באיקאט, איז עס אונזער פערדינסט, ווייל אונזערע חברים האבען אויפ'ן רוף פון צ. ק. געשטעלט זיך א'יף אלע פערלאזענע פאסטענס. מיר מוזען ווייטער קעמפען פאר דער קדושה און פארן ערפאלג פון קרן-קימת און קרן-היסוד.

אין ישוב מוזען מיר, אלגעמיינע ציונים ווע רען די היטער פון דער גאנצקייט פון דער כנסת-ישראל. דאס איז דאך א פראגע, צי דאס יודישע פאלק איז שוין פעהיג צו פאליטישער זעלבסטשטענדיגקייט, דאס איז דאך דער קיום, דער קרן פון אונזער קינפטיגער זעלבסטפערוואלטונג. האבען די ערשטע געמאכט א דורכברוך די רעוויזיאניסטען און ארויס, איצט וויל דער אפיציעלער „מזרחי" פערלאזען דעם ועד-לאומי, און די א"י ריגע אלגעמיינע שטעלען אולטימאטומס און דראהען מיט ארויסטרייט. אויב ס'וועט נישט אפגעשאפט ווערען די איצטיגע, דעמאקראטישע קאנסטיטוציע און וואהל-ארדינאציע. מיר טארען נישט דערלאזען צו דער שפאלטונג פון דער כנסת-ישראל, און מיר טארען ביי אונז אין לאנד נישט איינפיהרען קיין סיסטעם פון אומגלייכהייט, וואס מיר זענען געווען זיין קרבן במשך 2000 יאהר גלות-געשיכטע.

דער פרינציפ פון יודישער ארבייט מוז ווערען דורך אונז, אלגעמיינע ציוניסטען, אנגעווארפען דעם ישוב. עס איז נישט בלויז קיין פראקטישע פראגע פון שאפען מעגליכקייטען פון א מאסען-עליה, דאס ריהרט אויך אן די אידעאלאגישע יסודות פון ציוניזם, כדי א"י זאל זיין א יודיש לאנד, א היימלאנד פארן גאנצען פאלק, מוז נישט נאר דאס פעלד און די פאבריק זיין אין יודישען בעזיץ, נאר אויך דער פלוג און דער ארבייטער מוזען זיין יודען. מיר מוזען אנערקענען די יודישע ארבייט אלס אונבעדינגטען געבאט פון דער ציוניסטישער תורה.

אויפ'ן געביט פון עליה איז אונזער אויפגאבע נישט צו פאראורזאכען בלויז אין שיכט פון פאלק, אדער אנצונעהמען זיך בלויז פאר איין שטאנד, ווייל מיר זענען נישט קיין קלאסען-ארגאניזאציע, נאר אפצוהיטען די גלייכגעוויכט צווישען דער חלוצישער עליה און דער מיטעלשטאנד - עליה. דעצידירען דארף איינציג און אליין דער אינטערעס פון א"י. אמאל איז געווען פלאץ נאר פאר חלוצים, היינט האבען א דאנק זייער חלוצישער ארבייט זיך געשאפען עליה-מעגליכקייטען אויך פאר אינדוסטריעלער און בעלי - מלאכות און קוואליפיצירטע ארבייטער, און טיילווייז שוין פאר סוחרים און פאר אינטעליגענץ. אבער ס'איז נישטא קיין געגענזאץ צווישען די עליה-אינטערעסען פון די בעזונדערע פאלקס-שיכטען. פערקעהרט, אהן א חלוצישער עליה וועט נישט זיין קיין בירגערליכע עליה, און די חלוצים-עליה וואלט קיין זין נישט געהאט, ווען נאך איהר זאל נישט קומען קיין מאסען-עליה פון מיטעלשטאנד.

מיר אלע זענען זיך בעווארנט צוליב די צוזאמענשטויסען אויפ'ן א"י'דיגען ארבייטס-מארק. ס'איז נישטא קיין אנדער מיטעל, ווי דאס צו פערהיטען, ווי נאר דורך דער עקזיסטענץ פון איין איינהייטליכער פראפעסיאנעלער ארגאניזאציע, וואו עס שאפען זיך נאר איינציגע פארטייאישע פראפ. ארג. מוז זיך ענטוויקלען מעסער-שטעכעריי. די ארבייטס פערטיילונג מוז זיין קאנצענטרירט אין איין ארגאניזאציע, אויב מ'וויל פערמיידען קריגערייען און געשלעגען אין דער צייט פון פראספעריטי און נאך מעהר אין דער צייט פון ארבייטסלאזיגקייט. מען דארף דעם קלאסען-קאמף אפשטעמפען דורך צוואנגס-הסכמים אין פאל פון א קאנפליקט, מען דארף דורך דער עפענטליכער מיינונג שאפען א שטימונג, וואס זאל תמיד אויסאיבען א דרוק און זאל תמיד מכריע זיין נישט לויט סימפאטיען אדער אינטערעסען געמיינשאפט מיט דעם אדער יענעם צד נאר לויט'ן אמת'ן יושר. דאס איז די אויפגאבע פון דעם אלגעמיינעם ציוניזם — און נישט דאס פערוואנדלען זיך אין א פאליטישען ווערקצייג פון דער בעזיצענדער קלאס, און נישט שאפען נייע ארבייטס - ארגאניזאציעס, כדי צו פערלייכטערען די לאגע דעם ארבייטס-געבער.

ס'האט נאך אמאל עקזיסטירט א שטרייט-פונקט, וואס איז היינט כמעט זיך פערשוואונדען. בעמליך, די פריאריטעט פון פאליטיק אדער ווירטשאפט און דער ציוניסטישער ארבייט. היינט פערשטעהען שוין אלע, חוץ די רעוויזיאניסטען, אז עס מוז הערשען פאראלעליזם צווישען פאליטישער אקציע און פראקטישער אויפבוי-ארבייט, און אז דער ארגאנישער וואוקס פונ'ם ישוב איז דאס גרעסטע געווער אין אונזער פאליטישען קאמף. דער אלגעמיינער ציוניזם מוז אפהיטען די גלייכגעוויכט צווישען ביידע געביטען פון אונזער ארבייט.

חשוב'ע קאנפערענץ! דאס איז אונגעפעהר דאס פראקטישע פראגראם פונ'ם אלגעמיינעם ציוניזם, דאס פראגראם פון קאנסטרוקטיווען ציוניזם

ביי דער געלעגנהייט זאל אויך אויפגעקלערט ווערען א מיספערשטענדניש, וואס הערשט אין אונזער לעבען. מען פרעגט אונז תמיד מיט פארוואורף: פארוואס געהט איהר מיט די לינקע? דער ענטפער איז קורץ און פשוט: צוליב דעם אויבען-ענטוויקעלטען פראגראם פון קאנסטרוקטיווען ציוניזם געהען מיר מיט די לינקע, און נאר צוליב דעם. דאס דאזיגע פראגראם איז די באזע און צוגלייך די גרעניץ פון אונזער מיטארבייט מיט די לינקע. ווען זיי טרעטען אפ פון דעם דאזיגען פראגראם, דאן ענדיגט זיך דאס צוזאמענגעהען.

גאנץ אנדערש איז אונזער בעציהונג צום רעוויזיאניזם. דער קאנסטרוקטיווער ציוניזם וויל דורך כסדר'דיגער פאזיטיווער אויפבוי-ארבייט אין א"י, דורך ערא'בערן דעם מארקעט פון לאנד און איהם פעריודישען, דערגרייכען צום ענדציל. דער רעוויזיאניזם וויל פריהער אויסבעטלען ביי די גוים זייער הסכמה צום ענדציל און דערווייל טוט ער גארנישט פאר און אין ארץ-ישראל. די צוויי וועגען זענען אונפעראייניבאר. דעמאנסטראטיווער ציוניזם פערוואנדעלט זיך לייכט אין רעסטרוקטיווען ציוניזם פון: ברעכען די וועלט-ארגאניזאציע, ברעכען די ציוניסטישע דיסציפלין. באיקאטירען די פאנדען, ברעכען די כנסת-ישראל, ברעכען די הסתדרות-העובדים, ברעכען די איינהייטליכקייט פון דער עליה א.א.וו. א"ז-וו. וואסערע איין זעהן נאר א וואונדער, אז מיר געהען געגען דעם רעוויזיאניזם צוליב דער טובה פון ציוניזם. גלייך ווי מיר געהען מיט די ארבייטער אויך צוליב דער טובה פון ציוניזם.

איבערגעהענדיג צו דער פראגע פון

אוניפיקאציע

האלט דער רעדנער, אז ס'איז נישט ראטזאם זיך געגענדזייטיג צו בעשולדיגען אין דעם, אז דער צד שכנגד האט געשטערט די אוניפיקאציע פון דער ארגאניזאציע אין גאנץ פוילען. מיר האלטען, אז די גאליצישע חברים האבען תמיד געשטערט אלע פרובען: דעם אמאליגען אויבער-ראט האבען זיי פערלאזט, די איינהייט ביי די סיים-וואהלען אין יאהר 1930 האבען זיי צושטערט. פונ'ם פעראייניגטען קאמיטעט פאראיאהרען זענען זיי ארויסגעטרעטען, די בעדייטונג פונ'ם לעצטען איינהייטס קאמיטעט פאר לאנדעס-פאליטיק האבען זיי פערקלענערט. אבער מיר בענוצען זיך נישט קיינמאל מיט די אלע ארגומענטען, כדי נישט צו שטערען דער זאך גופא. מיר זענען גרייט אויף אוניפיקאציע אונטער אלע בעדינגונגען, און אין יעדער פארם. פון אונזער זייט וועט קיין מניעה נישט זיין.

זאל מיר ערלויבט זיין — זעצט פאר ה' קליינבוים זיינע אויספיהרונגען — צו בעריהרען איינע

עליה-פאסטולאטען

ווען אלע שיכטען פון פאלק הויבען אן געהען קיין ארץ-ישראל, זאל נישט אפגענומען ווערען דאס רעכט אויף עליה פונ'ם ציוניסטישען עסקן, ווען ער ענטשפרעכט אפילו נישט די פאך-קוואליפיקאציעס. דער איצטיגער צושטאנד ברענגט צו גרויסע פערביטערונג אין אונזערע רייהען און שוואכט אפ די ארגאניזאציע און דעם חשק צו ציוניסטישער ארבייט. די מחלוקת-עליה האט אזוי פיל עוולות פעריכט, זאל אויך דאס רעכט פון די ציוניסטישע עסקנים ערפילט ווערען. און דער צווייטער פאסטולאט איז, אז די עקזעקוטיווע זאל פערשארפען די סאנקציעס געגען אלע, וואס פערומרייניגען די לופט ארום דער עליה. און זי איז פערפעסטעט די לופט. נישט אין פאלעסטינא-אמט — שטרייך איך אונטער — נאר ארום דעם פאלעסטינא-אמט, ס'האט זיך געשאפען א מאגנא פון דעמאראליזאציע, וועלכע מוז אויפהערען. מיט שטאלץ קאן איך פעסטשטעלען, אז אין דעם דאזיגען מאגנא האט דער צ.ק. פון דער ציונ.-ארג. געבילדעט א אאזיס פון ריינקייט און עהרליכקייט.

אריגינעלע רויטווייגען

אין בעסטער קוואליטעט צו זעהר צוגענגליכע פרייזען ספעציעל פאר מאגען און צוקער-קראנקע בעקומט מען אין דעם בעקאנטען ווייגעשעפט פון

ע. שיקיער
אינהאבער ישראל שיקיער
לאדז, פולנאצנא 1 טעל. 107-84

DR.
L. Czarnożył
וואוינט יעצט אויף
62 פיעטריקאווער 62
אין נעהמט אן פון 9,30 ביז 10.30 פארמיטאג און פון 4—6 נאכמ.
ספעצ. האריץ-קראנקהייטען

די יודישע קאלאניזאציע אין ארגענטינע

(ענדע פון דער 3. זייט).

איקא, די אַזוי־גערופענע אַגראַפּעהענגיגע קאָלאָ־ניעס, און ו. אלבא, מעדאנאַ, ריאַ נעגראַ, טשאַקא און וויזשאלאָנגא. דאָרט זענען פאַראַן ביז 2000 נפשות..

פערשטייט זיך, אַז נאָך 40 יאָהר קאָלאָניזיר־אַרבייט זענען עטליכע טויזענד נפשות אויף אַ ישוב פון 250,000 יודען אַ גאָר קליינע צאָל. אָבער אויך די וואָס זענען פאַראַן פיהרען ווייט נישט יענעם זאָרגלאָזען לעבען וואָס דער שטאָטי־שער מענש קען זיך פאָרשטעלען. און דאָס איז טאַקע איינע פון די הויפט - סיבות פאַר וואָס די קאָלאָניזאַציע אונזערע איז אַזוי ווייניג געוואַקסען.

אין „סאָכע ליגט די מזל ברכה" האָט מען ביי אונז יודען אַמאָל געזונגען. דער פויער איז בעשריבען געוואָרען ווי אַ זאָרגלאָזער, אַ פּראָסטער מענש, וואָס פשוטקייט ליגט אין זיין זאַטקייט, די ווירקליכקייט איז אָבער טרויעריג, טראַגיש אויב איהר ווילט, דער קאָלאָניסט איז נישט זאָרגלאָז, נאָר שווערע זאָרגען בויגען זיין קאָפּ און רוקען און אָפטער ליידט הונגער דער, וואָס פּראָדוצירט פאַר דער וועלט ברויט, פּוטער, פליישׁ און פרוכט.

אין דער פערציג־יאָהריגער געשיכטע פון דער אַרגענטינער יודישער קאָלאָניזאַציע איז געווען, ווי מען זאָגט קאַלטס און וואַרעמס, אין סאַמע אנהויב האָבען די יודישע קאָלאָניסטען געדאַרפט פיהרען אַ שווערען קאַמף מיט דער רויהער, ווילדער נאַטור, מיט דעם קאָפּריזנעם קלימאַט, מיט די האַלב ווילדע איינגעבוירענע, וואָס האָבען פריער געהערשט אין די גרעניצלאָזע פּאַמפּעס און געפּאַכעט מיט'ן לאַנגען פּאַקאַן (מעסער), דער יודישער קאָלאָניסט האָט זיך געשראָקען, און ס'איז געווען פאַר וואָס צו שרעקען זיך. נישט איין קרבּן איז געפאַלען פונ'ם מעסער פון צובּושעוועטען גאַוטש. דאָס געזעץ פון שטאַרקען האָט געהערשט און דער גאַוטש. דער איינגעבוירענער אַרגענטי־נער, אַ געמיש פון שפּאַניער מיט אינדיאַנער, איז פאַר דער מינדעסטער קלייניגקייט אויפגעבראַכט געוואָרען און הרג'ענען אַ מענשען איז געווען ביי איהם נישט קיין חטא, נאָר אַ העלדישקייט. אָט די קרבּנות פון די ערשטע יאָהרען, גרויס און צאָהל, זענען אַ בעזונדער קאַפּיטעל אין דער אַר־גענטינער יודישער קאָלאָניזאַציע.

דאָס צופּאַסען זיך צום קלימאַט און באַדען איז פאַר מענשען רויהע און ערד־אַרבייט גע־ווען בעזונדערס שווער און די ביטערסטע דורכפאַלען האָבען די יודישע קאָלאָניסטען דורך דעם געליטען.

און דאָ דאַרף מען נאָך אונזיגען האָבען, אַז דאָס ביסעל לאַנד האָט זיך מיט אויסערגעוועהנליכער שנעלקייט געבויט, פירמעס און געשעפטען זענען אויפגעקומען, דער מסחר האָט געבליהט און פאַר יודען, מיט זייער בעזונדערן חוש פאַרן האַנדעל זענען אָפען געווען די ברייטסטע מעגליכקייטען זיך ארויסצואַרבייטען. די ערד־אַרבייט האָט קיינמאָל נישט געגעבען יענע מעגליכקייטען רייך צו ווערען, ווי דער מסחר. און די שפּעטערדיגע יאָהרען, הער־הויפּט בעת און נאָך דער וועלט־מלחמה, איז יאָ געווען אַ צייט פון שפע און וואוילשטאַנד פאַר דער אַרגענטינער אַגרי־קולטור, וואָס די יודישע קאָלאָניסטען האָבען דערפון אויך גענאָסען.

אָבער קיין סטאַבילע דערגרייכונגען זענען נישט געבליבען, און איבער דעם וועט זיין כדאי זיך אַמאָל ספּעציעל אָפּצושטעלען (בק).

ראזא פאנסעלע געזעגענט זיך מיט לאדז

שבת, דעם 1 סעפּטעמבער ד. י. קומט פאָר אין פּאַרק „העלענאָוו" דער געזעגענונגס־קאָנצערט פון דער בעליבטער פאָלקס־זינגערין ראָזאַ פּאָנ־סעלע. דער קאָנצערט האָט ארויסגערופען אַ גרויסע פאָראינטערעסירונג צווישען דער גרויסער צאָהל סימפּאַטיקער און פערעהרער פון דער בעליבטער זינגערין, איבערהויפּט ווען דאָס פּראָגראַם בע־שטעהט פון די בעסטע און שענסטע לידער פון איהר רייכען רעפּערטואַר.

אין קאָנצערט וועט זיך אויך בעטייליגען דער קינסטלער מענער כאָר פון „הזמיר" אונטער דער לייטונג פון פּראָפ. י. זאַקס.

פון פוילישען טעאטער

גישט קוקענדיג אויף דעם גרויסען ערפאָלג פון „ראסי", געהט די פיעסע די לעצטע דריי מאָל: היינט מיטוואָך, מאָרגען דאָנערשטאָג און פרייטאָג. די פּרייזען פון די בילעטען פון 35 גר. ביז 2.30 זל.

היינט פּרעזענטירען מיר אַ דראַמע פון אַ־פּרוי, וואָס האָט נישט קיין רעכט צו ליבע א. ב.

„שרעקט געריכט"

קלאנג־קינא

CAPITOL

זאַוואַדזקאַ 16

אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג־צונאָבע און Fox אַקטואַליטעטען. אָנהייב 4,30 נ"מ שבת און זונטאָג 12,30 בייט. נעקסטער פּראָגראַם: „רעזערוויסטן־פּאַראַדע"

Sprzedaje się plac,
położony przy ul. Piasecznej Nr. 10. Wiadomość u adwokata Abramowicza w Łodzi przy ul. Zawadzkiej Nr. 8.

Dr.
S. Kantor
ספּעציאַליסט פאַר הוים און ווענע־רישע קראַנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוואַכע וואָלינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נאָכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאָג און יום־טוב פון 8—2 נאָכמ. פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען.

שייטלען
מיט פּאַריזער שריינדן און פּערטיגע שייטל־ווערען ערשטקל. און רעיפעל אויסגעפיהרט ביי קערש.
סקווערנאָוואַ 15

Zawodowe kursy Samochodowe dla Pań i Panów
FR. GRĘTKIEWICZA
Al. Kościuszki 68 (róg Zamenhofa) tel. 175-35
Przyjmują zapisy na nowy kurs
samochodowy i motocyklowy
Szkoła posiada samochód w przekroju, poruszany elektr., który ułatwia i przyspiesza naukę.
Informacji udziela kancelarja szkoły od 9 r. do 8 w.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין־קראַנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2—3 און פון 6—8 אָוו.

Dr. med. **Niewiażski**
ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפער און הוים־קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פון מענער־שוואַכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו. זונטאָג און יום־טוב פון 9—1 פאַרמיטאָג. בעזונדערער וואַרטע־זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.
M. Maślanka
ספּעצ. פאַר נערווען און פּסיכישע קראַנקה.
צוריקגעקעהרט
פּיעטריקאָווער 120
טעל. 147-72
נעמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

Dr. med. **M. JAKOBSON**
כירורג
ספּעצ. בייז־כירורגיע
(ברוך פון פיס און אויסלענקונג)
Dr. Sterlinga 22 (N. Targowa)
צוריקגעקעהרט

Dr. med.
Aleksander MARGOLIS
צוריקגעקעהרט
PRZEJAZD 20, tel. 112-81
אינערליכע קראַנקהייטען
(ספּעצ. פון מאגען און רישעס)
נעהמט אָן פון 5—6 נאָכמ.

קריינע אנאנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאַס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

ס'איז נויטיג אַ יונגעל צום העפטען שאַכטלען, פון באַלד גנצאָהלט ווי אויך אַ לערן - יונגעל, אין שאַכטעל, פאַבריק לינדען, פּאָמאָרסקאַ 35. 3565

נויטיג אַ קוואַליפיצירטער קראַפט־שפּולער ביי נאָדעל, שענקיעוויטשאַ 64 ו. 5 ערשטער שטאָק. 3567

ס'ווערט געזוכט אַ קוואַליפיצירטע מאַשין־נייהערין צו סוויטערס, בעסערע אַרבייט, ביי ווינטרויב, פּילסודסקיעגאָ 34

פערשידענעס

צו פערקויפען א 8/70=ער שטריק־מאַשין אין בעסטען צושטאַנד. צו ערפאַה־רען פּילסודסקיעגאַ 21, פראָנט, 1-טער שטאָק וו. 3.

מאַרמאָר געברויכטען און פערשידענע פּלאַטען קויף איך און צאָהל די העכסטע פּרייזען. קלינגען טעל. 191-48.

קיין פּאַרטנער ווענט זיך די מעג־ליכקייט איין פּערזאָן צו פאָהרען אוי איינמעלדען זיך Wiadomość tylko dziś do g. 4 pp. Skład papieru Drewnowska 18. 3559

Zagubiony został kwit Elektrowni Łódzkiej Nr. 70307 z dnia 27/IV 1931 r. na zł. 15 na imię Szlama Szyldwach. 3552

צו בעקומען בענק אויף פּלעצער צו זיצען אין שוהלען די ימים נוראים צו ביליגע פּרייזען ביים טישלער, וואַכאָד־ניאַ 47 טריפּלער. 3497

ראקאלען

אַ וואוינונג מיט אָהער אָהן מעבעל, צוליב אָפּרייזען פון באַלד איבערצוגעבען. איינזעגמאַן, פּוּלנאָצנאַ 20 לינקס, 1-טען איינגאַנג וו. 17 3555

אַ גרויס לאָקאַל, ליכטיג, פריש רעמאָנ־טירט, בעזונדערע גאַרדעראָבע, און צענט־רום שטאָט צו פערדינגען אויף ימים־נוראים. אָפערטען „זעהר בעקוועם" אין רעדאַקציע: 3566

נאַכט־לעגער בעזונדערע צימער צו פערמיטען וואַלטאַדניאַ 19, זענדעל.

פרייע פאסטענס

ס'זענען נויטיג ליכט־אַרבייטער אין דער ליכט־פאַבריק „סירענאַ" וואָלבאָר־סקאַ 23. ס'קען אויך זיין פון פּראָווינץ.

אַ קוואַליפיצירטער שטריקער אויף א 8/70 מאַשין. ווערט פון זאָפאָרט געזוכט פּאָמאָרסקאַ 24, וו. 26. 3562

קוואַליפיצירטע פּאַקערינס פון צוקערלעך ווערען געזוכט ביי דער פירמע „אַרקאַדיאַ" לאָדז, אָגראָדאָוואַ 13.

א קוואַליפיצירטער שפּולער (רין) צו א האַנד־רעדל ווערט געזוכט, זאַוואַדזקאַ 29, הינטער. 3562

ס'ווערט געברויכט אַ קוואַליפיצירטע מאַשינערין צו סוויטערס, מלינאַרסקאַ 5. פראָנט 1-טער שטאָק. 3565

לעטשניצע
פאַר ווענערישע קראַנקע
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 205-38
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.
ווענעריש־קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט־קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס־סטאַציע
איז טעטיג א גאַנצען מעת לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל
אַ בעראַטונג 3 זל.

„PRACA"
פרויען־פאַך־קורסען ביים פעראיין צו פערשפּרייטען פאַך־קענטניש צווישען יודישע פרויען
וואַלטשאַנסקאַ 21, טעל. 167-15
נעהמט אָן איינשרייבונגען אויף פאָלגענדע אָפּ־טיילונגען: 1) קונסט־שטיקעריי, 2) דאַמען־שניי־דעריי צושניידען, 3) גאַרסעטען־פאַך, 4) היטען־מאַכעריי, 5) וועש־פאַך — צושניידען, 6) אָנדו־לאַציע, 7) מאַניקור.
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג פון 9—1 און 3—7

אונזער מעכאַנישע
רוין־טישלעריי
אויף טראַמוואַיאָווא 11
איז שוין טעטיג. מיר נעהמען אָן יעדע טישלעריי־אַרבייט אויף מאַשין צו ביליגע פּרייזען. טעלעפאָן 184-95.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
CEGIELNIANA 17, tel. 174-15.

Lek. dentysta
St. Gelberg
זאַוואַדזקאַ 14, טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 10—2 און פון 4—7 אָוו.

ברוך־קראנקע !!!

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל־אַנשטאַלט אין לאָדז. פון דעם אין גאַנץ פּוילן בעריהמטען ספּעציאַליסט אָרטאָפּעד דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז געוואָרען אַנערקענט פון פיל בעוואוסטע פּראָפעסאָרען.

Dyr. J.Rapaport

ברוך־ליידענדע! ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע באַנ־דאַזשען פון מיין אָרטאָפּעד. הייל־אַנשטאַלט בעזייטיגען אָהן שום אָפּעראַציע, ראַדיקאַל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערטסטע לינדענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספּעציעלע אָרטאָפּעד. הייל־באַנדאַזשען פאַר צו־ריקגעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, ווי אויך ספּעציעלע אונדיווידועלע צוגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך־באַנדאַזשען גענען טראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס.

פאַר קאַליקעס, הויקערס און אַלערהאַנט פעהלער פון גוף!

אין מיין אָרטאָפּעד. הייל־אַנשטאַלט ווערען אויסגעפּאַסט די היילבאַרסטע און פון פיל פּראָפעסאָרען אַנערקענטע מעטאָדע ספּעצ. אָרטאָפּעד. הייל־גאַרסעטען פאַר פערקרימונג פון רוקען־ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין־שווינד־זוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואַקסענע קינסטליכע הענד (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַק־טישסטע אָרטאָפּעדישע שטראַמפּען פאַר שטערצליכע פּלאַט־פיס לויט גיפּס־מאָדעל.

אכטונג!

אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעד. הייל־אַנשטאַלט, ווערען נאָר פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט.

30 יעהריגע פּראַקטיק. פולע גאַראַנטיע!

ערמעסיגטע פּרייזען! שטענדיג טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו. יום ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאָל. (קאַסע־כאָריך).

אכטונג!

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל־אַנשטאַלט אין לאָדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

הערמיט דריק איך אוים עפענטליך מיט גרויס צופרידענהייט מיין הערצליכסטען דאַנק דעם בעריהמטען ספּעציאַליסט פאַר ברוך־קראַנקהייטען דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, פון דער ערשטער און איינציגער אָרטאָפּעד. הייל־אַנשטאַלט אין לאָדז וואָלטשאַנסקאַ 10, דערפאַר וואָס ער האָט מיר גערעטעוועט פון פיל גרויסע ברוך־שמערצען, איך האָב אַ סך יאָהרען געליטען פון מיין יעהר שווערען פערעלטערטען ברוך, וואָס קיין שום פּאַס האָט מיר נישט געקאָנט צוריקהאַלטען, הנם א דאַנק זיין מיר פערלאַנגען אויסגעצייכנטען אָרטאָפּעד. הייל־באַנדאַזש, האָט ער מיר באמת אַ וואונדער בעוויזען, איך פיהל מיך אויסגעצייכענט גוט און בין פעהיג צו יעדער אַרבייט.

1/6 1944

(—) יוסף ברוך לאַזינגער.
לאָדז, וואָלבאָרסקאַ 26.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.